

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Izhaja vsak dan zvečer izvenredno nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petstopenjska peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 83.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju) levo, telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakica.

Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5 telefon št. 83.

Izjemne postavbe za slučaj vojne.

Načrti izjemnih postavb, ki jih je vlada predložila parlamentu na Dunaju in v Budimpešti, so napravili na občinstvo skrajno mučen vtisk in z napeto pozornostjo čaka vse, kako sodbo izreče državni zbor.

Naravno je, da skuša vsaka država povečati svojo bojno moč in naravno je tudi, da je treba za čas vojne preskrbeti za različne potrebe ali kar obsegajo zgoraj omenjene postavbe, to je nekaj takega, da bi o izjemnih postavbah, ki veljajo v drugih državah za slučaj vojne, zamenjaskali kaj podobnega.

Če bi obveljale te postavbe, potem bo v slučaju vojne vsak državljani z vsem svojim imetjem izročen vojaški oblasti.

Gorostasne so določbe o porabi privatnega imetja za vojne namene ter o odškodnini, ki jo dobi lastnik, a še hujše so določbe o dolžnosti osebnega službovanja v vojnem času.

Dolžnost vojaškega službovanja spada gotovo med najhujša bremena. Človek služi najpoprej aktivno, pride potem v rezervo in se mora udeleževati vojaških vaj, končno ga uvrste še v črno vojsko in pripravljen mora biti do srednje moške starosti, da ga pokličejo pod orožje. Kdor pa ni bil vzet k vojakom, mora plačevati poseben davek, ki je prav trd. Po novem izjemnem zakonu pa naj bo še do 50. leta starosti dolžan v slučaju vojne službovati pod vojaškim poveljstvom, kakršno delo mu to poveljstvo naloži. Ta izjemni zakon pomeni v bistvu, da je vojaška služba raztegnjena do 50. leta starosti, kajti naposled je vseeno, če služi človek s puško, ali če opravlja za vojsko druga dela. V tej postavi tiči znatna pomnožitev armade. Dolej je morala vojna uprava oskrbovati vsa dela z aktivnimi vojniki: ti so stregli v bolnicah, ti so opravljali razna obrtna dela, ti so oskrbovali mnogovrstna pisarniška in druga dela. Po novi postavi bo vojna uprava vsa ta dela zvalila na druga ramena in sicer na ramena takih ljudi, ki za vojskovanje niso zmožni.

V prvi vrsti je ta izjemna postavba naperjena proti delavstvu. S to

postavbo v roki je v vojnem času vsakdo do 50. leta izročen vojaški oblasti. Naj nastane vojna, pa bodo gotovo pred vsemi drugimi poklicani vsi železničarji do 50. leta k osebnim službam, pa tudi delavci in uslužbenci vseh tistih podjetij, na katerih ima vojna uprava kak interes. Tako je onemogočeno vsako svobodno gibanje teh ljudi, vsaka stavka je nemogoča, vsako mezdno gibanje je izključeno.

Najhujša določba tega izjemnega zakona pa je, da bodo vsi ti ljudje, ki ne bodo vojniki, vendar podvrženi vojaški disciplini in vojaškim kazenskim postavbam. Celotno najbolj vladni listi strme nad to določbo izjemne postavbe in ugovarjajo, da bi obveljalo kaj takega. Celotno »N. Fr. Pr.« opozarja, da nasprotuje ta določba državnim osnovnim zakonom, da razveljavlja ta določba temeljne pravice državljanov in da je treba za sprejetje te določbe dvotretjinske večine v državnem zboru.

Z napeto pozornostjo gledajo narodi zdaj na dunajski parlament. Že dolgo ni bilo v državnem zboru nobene zadeve, ki bi bila najhujše kroge tako zanimala, kakor ta. Začetek ne obeta nič dobrega. Ta nevredni človek, ki se kliče za dr. Sylvestra in zavzema dostojanstvo od ljudskih zastopnikov izvoljenega predsednika, se je izkazal kot pokorni uslužbenec c. kr. vlade. Izjemne postavbe so že prišle v odseke in vse kaže, da bodo že ta teden rešene.

Kaka bo usoda teh izjemnih postavb? Osrednje glasilo socialnodemokratske stranke pledira za to, naj parlament te postavbe odkloni. Ne verjamemo, da bi se to zgodilo. Parlament se boji § 14. in se ne upa ničesar storiti, nego se ukloni vsemu, kar vlada zahteva.

Vojna na Balkanu.

Vesti s Črne gore,

(Od našega posebnega poročevalca.)

Cetinje, 21. novembra.

Naši mohamedanci.

Pod tem naslovom prinaša »Cetinjski Vjesnik« zelo zanimiv članek izpod peresa dunajskega vseučiliškega profesorja Milana Rešetara.

ja, v katerem razpravlja o vprašanju, ali je pri naših mohamedancih v Bosni in Hercegovini močnejša vez s Turki, ali narodna s Srbi in Hrvati.

»Sedaj, ko je cel naš narod in celi svet vprl oči v to vojno, ki jo vojujejo balkanski narodi, da oslobode svoje brate iz dolgega in težkega robovanja, se malo pazi na oni del našega naroda, ki se je pred nekoliko stoletji odcepil od ostalega naroda, prestopivši v vero Osmanlija — Turka. Mi smo upali, da se bodo po okupaciji Bosne in Hercegovine naši mohamedanci polagoma vrnili v naše kolo in da bodo razumeli, ostajajo zvesti islamu, da jih ne sme več deliti vera od nas. Seveda se nismo pri tem nadejali tega od starejših, ki so se rodili in ostali »Turki« in za katere mi ostali nismo bili drugo nego »raja«, toda tem bolj smo upali, da bo vzbujal svoj narod mlajši naraščaj, ki dobiiva solidno naobrazenost in da bo uvidel, da je vera eno, a drugo narodnost. In resnično smo imeli dosti vzgledov, da so se v zadnjem času mlajši mohamedanci odločno prištevati nekateri k srbski, a drugi k hrvaški narodnosti in k eni, ali drugi naši politični stranki. Mislimo se, da je stvar rešena, in mi smo samo čakali, da nasledijo mlajši starejši, in mučila nas je samo ta misel, ali se bodo — z ozirom na to, kako je bil kdo izmed nas, »Srbi« ali »Hrvati« — bolj nagnili na hrvaško ali na srbsko stran.

Jaz mislim, da smo se motili i eni i drugi. Pa zopet niso stari, ki nas iznenadajo, nego mlajši. Za stare smo se mogli nadejati, da bodo oni v tej borbi med tlačeni našim narodom in njegovimi tlačitelji na strani svojih sovorcev, a ne na strani svojih sonarodnikov: ne more nas torej čuditi, da zbirajo starejši in neizobraženi naši mohamedanci po Bosni in Hercegovini doneske za rdeči polumesec in brezdomno molijo v džamijah, da zmaga Turki, a ne more nas niti to čuditi, da so se tudi našli, ki so šli kot dobrovoljci, da se na turški strani in za Turke bojujejo, toda more in mora nas čuditi, kot se zdi, da tako mislijo in čutijo tudi naši mlajši in izobraženi mohamedanci, za katere smo pričakovali, da so se že pretvorili v Srbe in Hrvate. Jaz v resnici nimam več nego en pravi dokaz, toda na žalost ta mnogo znači. Jaz poznam namreč enega mladega

in izobraženega našega mohamedanca, ki se je vedno kazal liberalnega človeka, ki ga vera ne ovira biti dober narodnjak, in ki je z obžalovanjem gledal na one naše mohamedance, ki jim je vera več nego narodnost, — z eno besedo, ako izvzameš, da se ni križal, nego klanjal (a tudi to, ako se ne motim, ni ravno rad delal), govoril je, kot da je rojen v Zagrebu ali Belgradu.

Ko sem torej čul, kaj delajo naši starejši mohamedanci, sem se spomnil tega mladega človeka in mu pisal, da z bolelostjo v duši razumem, da stoji naši starejši mohamedanci na turški strani, toda da bi rad vedel, ali je tudi pri mlajših izobraženih mohamedancih močnejša verska vez s Turki, ali narodna s Srbi in Hrvati. Na to vprašanje mi je on tako — le odgovoril: »Odgovarjate na vaše pismo o zbiranju doneskov za turško vojsko in o razpoloženju mlajših muslimanov napram tej vojni, vam moram javiti, da je pri nas vseh i starih i mladih, izobraženih in neizobraženih, v tej vojni odločnejša vez verska. — Mislim, da ni nobenemu živemu človeku treba z bolelostjo v duši tak korak razumeti, ker je to krščanska in čisto verska vojna; ona je plod netolerancije in zarote krščanske proti islamu. Da je to upravičeno misliti, je dosti prečitati proglas bolgarskega carja in govorniške izlive v Belgradu. Poleg tega je nastala sedaj silna mrznja proti fesu, ter imajo n. pr. v Belgradu muslimani iz Bosne, ki so Srbi in tam štiridaj, mnogo neugodnosti in se ne smejo v fesu na ulici pokazati. — Istotako govore pri nas v Bosni, seveda v manjši meri, glasno, da ni muslimanov nič več. — Ako se torej vse to primerno uvažuje, tedaj je popolnoma upravičeno, da tudi mlajši naši gledajo na to vojno kot na uničenje islama v Evropi.«

Glejte, tako misli oni mladi in izobraženi mohamedanec in še trdi, da tako mislijo tudi vsi ostali. Ali je tako? Ako je, tedaj je najboljši dokaz, da se ne bodo naši mohamedanci še dolgo asimilirali z nami in da smo se prezgodaj veselili slušaje besede mlajših izmed njih: njihovo pravo čustvo in misel nje prihaja samo sedaj na dan, ko so imeli prvokrat izbirati med vero in narodnostjo. Toda nečemo jim tega prištevati v greh, — prevarili so se tudi sami, ker niso sami vedeli, kako je še v njihovem

srcu močno versko čustvo, ki jih veže s Turki. Morda kadar tudi ta burja mine, ki je za vedno odnesla turško gospodstvo iz Evrope in tako mine možnost, da pride njihovo narodno čustvo v konflikt z narodnim razpoloženjem, se bodo tudi oni uverili, da morejo imeti še nekako bodočnost, samo ako se iskreno in odločno povrnejo k svojemu narodu, od katerega jih je turško gospodstvo in turška vera odtujila, pa bo samo tedaj tudi za nje veljal oni naš izrek: brat je mio, koje vjere bio!

Mirovno vprašanje.

Kakor se je izrazil bolgarski ministriški predsednik Gešov dopisniku tržaškega »Piccola«, se razvijajo pogajanja pri Cataldži za premirje zelo povoljno, ter stoji sedaj kljub vsem pesimističnim vestem, ki krožijo v Sofiji, zelo dobro. On za svojo osebo presoja situacijo zelo optimistično. Vsa vprašanja, ki so prišla na razgovor, so že skoro popolnoma rešena in že v ponedeljek, tedaj danes, naj se podpiše pogodba za premirje, naka se takoj prične mirovna pogajanja. Mirovna pogajanja pa se bodo vršila najbrže v Sofiji, kjer se bo podpisala najbrže tudi mirovna pogodba.

K tem mirovnim pogajanjem dopišlje, kakor poročajo iz Rjeke, Crna gora tri zastopnike v Sofijo, in sicer generala Vukotića, bivšega ministrskega predsednika Minuskovića in bivšega črnogorskega poslanika v Carigradu Popovića.

Kakor piše atenski list »Chronos«, je izvedel iz avtoritativne strani, da bodo zahtevale države Balkanske zveze, da se v mirovnem protokolu popolnoma natančno določijo one pokrajine ki jih dobi vsaka država od zavzetih turških pokrajin, da se prepreči vsako nesporazumljenje v prihodnosti in da odpade tudi vsak povod za velesile, poseči vmes. O Albaniji list ne pove ničesar.

Celo iz Carigrada poročajo, da se pogajanja razvijajo zadovoljivo in da je upati, da pride do sporazuma. Kakor se govori v Carigradu, so baje stavili zastopniki Balkanske zveze pogoj, da ostane Odrin turški, potem pa mora plačati Turčija Bolgarski sami najmanj eno milijardo in 200 milijonov frankov vojne odškodnine. Če prepusti Turčija Bolgarski tudi

LISTEK.

Sleparska ljubezen.

Zavita prigodba. — Spisal Blaž Pohlin.

I.

Florijan Kovaček je imel lansko leto nad vse skvarjene počitnice. Dobil je tri tedne dopusta — bil je namreč uradni večjeje denarnega zavoda v srcu Slovenije — in ga sklenil preživeti v romantičnem Črnem grabnu pri Lukovici. Mesec dni prej je bilo nebeško lepo vreme, ko bi se vsa solnčna milina hotela izliti na ljubljeno zemljo, komaj je pa Florijan Kovaček nastopil dopust, prevlekli so zoperni oblaki ozračje, dan nadan se je kisalo vreme in če je sijalo eno uro sonce, deževalo je ves ostali dan. In to ni bilo samo prve dneve, ampak ves čas Kovačkovega dopusta. Človek bi se snedel nad toliko smolo in sovražnostjo usode in tudi Florijan Kovaček bi se bil, sam vedel ni, kje naj bi začel. In potem še to: s prijateljem Čikom sta se zmenila, da bosta skupaj praznovala zlati čas dopustne dobe, Čik je pa imel dober nos, ker je precej obsežen, pa je zavohal slabo vreme teden dni pred določenim nastopom in izjavil, da pojde na oddih šele čez dober mesec. S Čikom je napravil Kovaček v podrobnosti izpeljan načrt

za vse ture, za vse krokarije in drugačne zabave tudi za morebitno slabo vreme — zdaj se pa ta hudimani smeje v Ljubljani, kako njegov prijatelj Florijan v Črnem grabnu preklinja sebe, Čika, slabo vreme in gorostasni dolgčas.

Pa tudi to še ni bilo vse. Florijan Kovaček je ležal ponoči na leseno trdi postelji, da so ga zjutraj bolele vse kosti, kot bi ga kdo stregel, užival je slabo hrano, meso samih buš in starih izsušenih krav, samo na pol prekuhanu ali pa pri-smojeno, pri tem pa tako nazarensko drago, da bi se človek kar skregal, če bi ne bil vzgojen v pravi krščanski potrpežljivosti. Ko je prišel v gostilno, da bi se nekoliko razvedril, našel je tam ostudnega šnopsarja, ki ga je moril s filozofijo o slabih časih, slabem in dragem šnopsu in ga takorekoč pumpal za blagohoten prispevek k vzdrževanju davka na žgane.

Pa tudi to končno še ni bilo vse. Uprav tiste dni je dobil Kovaček obvestilo, da se mu je mila deklica Mimica skujala. Kovaček ni bil žalosten zbog tega, bil je pa jezen, da se je kar kadilo. Stvar je bila namreč ta: Kovaček in Mimica sta imela med seboj lepo ljubezen, ki se je večala, čim več je trpel Kovačkov žep; bila je torej prav materijalna ljubezen, zato pa tudi ni imela ob-stanka. Ko je zlati Mimica dobila ideal, ki ji je nosil še več in lepših daril, kot jih je Kovačkov, nagnilo se je njeno srce od Florijana proč. Ko-

vaček ni bil jezen zaradi izgube ljubezni in deklice, ampak zaradi darov, katere ji je dal, pa je vedel, da jih nazaj ne dobó.

Spoznamo torej z vsem srcem, da je Kovačku dopust potekel v skrajni priskutnosti in da se je povrnil z njega jezen kot gad. Misli je na samo maščevanje, kako bi se strašno osvetil in tako dal zadoščanja svojemu uježenemu čutu.

Dolgo je mislil. Nobena nakana se mu ni zdela dovolj dostojna in tako izpeljiva, da bi dosegel vzrokoprimeren uspeh. Končno mu je padla v glavo ideja, katere se je oprijel in šel takoj na podobno delo.

Vzel je kos papirja ter napisal nanj:

Slavno upravnistvo »Slov. Naroda« v Ljubljani.

Prosim, da priobčite naslednjo vsebino kot inserat s kolikor mogoče kanibal-skimi črkami:

Mlad, srčkan, fin gospod bi se rad seznanil z ljubko, živahno gospodično. Pri obojestranskem uga-janju ožji stiki niso izključeni. Prijazne ponudbe s sliko, ki se vrne, naj se pošljejo na upravnistvo tega lista na naslov »Veselo do življenja«. Diskrecija častna stvar.

Kovaček je poiskal postreščka, ki mu je za primerno odškodnino oskrbel vse potrebno.

II.

Milka Burkeljca, iz Trsta, je prebila od julija do prvega septembra pri svoji teti na Gorenjskem pri

Bledu. Hodili sta s teto na sprehode po romantični okolici, tudi vozili sta se, kadar sta bili namenjeni kam bolj daleč. Na enem izmed teh sprehodov se je gospodična Burkeljca seznanila s trgovčevim sinom Fortunatom Jurkičem, ki je sklenil vprav to leto trgovsko akademijo in se zdaj praktično vadil v tem, kar je teoretično znal.

Jurkič je bil prikupljiv človek, črne brkice so mu pred dobrim letom jele poganjati tako gosto, da so se razvile v bleščeč podnosni obrastek, ki je imel nekaj privlačnega na sebi. Za ženske namreč. Jurkič je vedel to, zato je gojil z vso vnamo in skrbnostjo svojo lepoto pod nosom.

Tudi za gospico Milko Burkeljca so bile te črne brkice privlačna sila. Zaljubila se je vanje in s tem v vsega Fortunata. Jurkič je bral v očeh svoje nove znanke, kako živahno in vznemirjeno ji bile srčice pod snežno — belo levo polkroglo, zato se ji je bolj približal in tekoma enega tedna že užival sladko ljubezen, posebno, ker so Milkinu teto jele tako noge boleti, da ni mogla ven in je gospica Burkeljca bila prisiljena sama delati sprehode.

Komaj je pa bila mlada ljubezen dobro cepljena, prišel je sovražnik, ki jo je vso pohodil. Sovražnik v krilu. Sosedova Marjetica se je povrnila na svoj dom iz tujine in ker je bila ta Marjetica že stara ljubezen Fortunatova, se je po znanem ve-

ljavnem geslu, da stara ljubezen ne zarjavi, dogodilo, da je bila gospica Milka Burkeljca v par dneh sama. Vsa Fortunatova ljubezen do nje se je razkadila, goljufano dekle je pa točilo grenke solze bridke prevare.

Vendar gospodična Burkeljca ni bila tako sentimentalna, da bi šla zaradi take nezgode morda v kloster. Ne! Osrjala je v tistem kraju do konca svoje prostosti, bila prav živahna in vesela in kazala to svoje razpoloženje zlasti, kadar se je sestala z Jurkičem. V srcu je pa kuhala srd na moški rod, kajti Jurkič ni bil prvi, ki je gospodično Burkeljco vodil in zvodil za nos.

Ko se je povrnila v Trst in pri kosilu brala »Slovenski Narod«, padle so ji oči na inserat s kanibal-skimi črkami:

»Mlad, srčkan, fin gospod bi se rad seznanil z ljubko in živahno gospodično« itd.

Gospodični Burkeljci je prešinila premetena misel možgane. Zadoljen nasmeji ji je obšel obraz, stisnila je prste v pest in rekla sama med seboj:

»Imenitno! Zdej bom dokazala, da sem bolj pretkana kot moški!«

Takoj je vzela rožnat pisemski papir elegantne oblike in parfimiran ter spisala nanj tako-le pismo:

Velečenjeni gospod!

Z ozirom na Vaš inserat Vam pišem to pismo. Ako bi Vam bilo ljubilo, dopisovala bi si z Vami, ker so-dim, da ste dostojen in spoštovanja

Odrin, se zniža ta vsota na eno milijardo. Popolnoma po odpade vsaka vojna odškodnina Balkanski zvezi, če pristopi Turčija k tej zvezi.

V tej obliki se pač ne bodo gibale zahteve Balkanske zveze, da pa gre tudi za vojno odškodnino, na to kaže dejstvo, da se je odpeljal iz Sofije bolgarski finančni minister Thorodov v glavno taborišče.

Iz Carigrada prihaja celo precej verjetna vest, da je princip mirovne pogodbe že dogovorjen in da vstopi Turčija v Balkansko zvezo, ter da dobi Albanija avtonomijo pod garancijo Balkanske zveze. Muslimani v anektiranih pokrajinah dobe baje gotove privilegije, zlasti pa versko svobodo.

Medtem je bilo v Batiškeju

premirje sklenjeno.

»Matin« piše o sklepu premirja sledeče: Sultanov prvi tajnik se je odpeljal po sklenjenem premirju v Carigrad, da predloži sultanu protokol v odobrenje. Nizami paša in Rešid paša odpotujeta danes (t. j. 1. decembra) iz Carigrada v Batiškej, da pričeta z mirovnimi pogajanjmi, ki se prično ob 2. popoldne. Še za danes se pričakuje, da bo sultan podpisal pogodbo za premirje, nakar se takoj prično mirovna pogajanja. Govori se tudi, da protokol za premirje ne obsega nobenega roka, tekoma katerega naj bi bil mir sklenjen. Zatrjuje se pa tudi, da je premirje sklenjeno z vsemi balkanskimi državami, da tedaj prenehajo sovražnosti na celi črti. Hipna situacija ostane neizpremenjena in traja premirje tako dolgo, da bo mir sklenjen.

Tudi iz Sofije poročajo, da je neposredno pričakovati sklepa premirja. Med mirovnimi pogajanjmi, ki sedaj sledijo, bodo ostale sovražne vojske v svojih pozicijah in je tudi Bolgarska odnehala od svoje zahteve, da naj se Odrin preda. Odrin naj ostane Turčiji, pač pa so dosegli posredovalci gotove olajšave za aprovizacijo svoje vojske med premirjem. Na bolgarski črnomorski obali namreč preneha blokada.

Kakor poroča »Berliner Tageblatt«, je bilo premirje sklenjeno na podlagi zavoljevalnih pokrajin in se bo tudi definitivni mir gibal v teh mejah. Odrin in Skader ostaneta, ker nista bila zavzeta, Turčiji.

Jasno je, da so vse to več ali manj kombinacije in tudi niso določbe glede premirja toliko važnosti, kakor definitivni mir. Da ostane Skader in Odrin med premirjem v turških rokah, je umljivo. Kaj pa bi storila Turčija s Skadrom in Taraboskem, če ni tudi vsa okolica in dohod do morja turška, ni umljivo. Da po sklenjenem premirju Skader ne more ostati turški, je samo ob sebi umljivo, in naj pripada potem že Albaniji. Črni gori ali Srbiji. Drugače je z Odrinom. Za to mesto bi se dal morda najti kak modus, da bi ostalo v turških rokah. Gotovo pa bodo zahtevali Bolgari, da izgubi v tem slučaju mesto značaj trdnjave in da se utrdbe podro.

V dobro informiranih krogih v Sofiji govorijo, da bo trajalo premirje pri Cataldži do sklepa končne mirovne pogodbe, da pa se to premirje nikakor ne razteza na druga bojišča.

Glede Odrina so merodajni krogi v Sofiji mnenja, da bo trdnjava padla že v par dneh in da je to znano tudi turškim zastopnikom, ki vodijo pogajanja pri Cataldži. Če bi Turčija že sedaj odnehala od svoje zahteve, da naj ostane Odrin v turških rokah,

vreden človek. Prilagam Vam sliko; upam, da že z nje spoznate, če bi Vam ugajal moj obraz. Prosila bi Vas za pravo ime, potem Vam tudi jaz svoje naznanim.

Odgovorite mi pod šifro »Kamelija« pošto ležeče Trst!

Prijazno vas pozdravlja

neznanka.

Gospica Burkelja je vzela iz albuma sliko svoje prijateljice Zofke. Zagon ter jo priložila pismu.

Takoj nato je pa vzela pred se kos papirja ter napisala nanj:

Slavno upravnistvo »Slovenskega Naroda« v Ljubljani.

Prosim vljudno, da priobčite nastopni inserat na kolikor mogoče vidnem mestu in torek, četrtek in soboto:

»Izobražena gospica vitke rasti in živega temperamenta želi znanja s prijaznim doboročnim gospodom. Vpoštevajo se le resne ponudbe, ki naj se naslavljaajo na pošto ležeče Trst pod šifro »Nehesa na zemlji«. Priložiti je sliko, ki se vrne. Stroga tajnost zadržana.«

Gospodična Burkelja je zadovoljno zapečatila pismo, vloživši vanj primerno število znamk kot plačilo za inserat.

Na prvo pismo je napravila naslov z drugačnim pisavo, da ne bi slavno upravnistvo prišlo do kakih nepotrebnih kombinacij.

(Dalej prihodnjič.)

bi bila revolucija v Carigradu neizogibna. Pričakovati pa je, da bo poskusila odrinska posadka pred definitivnim sklepom miru še enkrat obupen izpad iz mesta. Izpad Odrina celo poročajo, da je tam videti vse znake, da se Turki v Odrinu pripravljajo na odločitev. Če se v Odrinu zajetim Turkom ta izpad ponesreči, je skoraj gotovo, da se mesto ne bo moglo več držati in da se bo moralo udati. To pričakujejo tudi v glavnem turškem taborišču in se bodo definitivna pogajanja za mir najbrže zavlekla tako dolgo, da bo Odrin padel. Potem odpade namreč tudi vzrok, da bi se carigradska javnost razburjala, če Turčija odstopi tudi to trdnjavo.

To domnevanje se je izkazalo sedaj kot nepravilno, ker se razteza premirje na vsa bojišča in bodo utihnili sedaj topovi tudi pred Odrinom.

Nekoliko posreduje glede Skadra morda predlog, da naj se postavi Albanija pod turškega princa Medjida, toda zelo dvomljivo je, če bodo velesile sprejele ta predlog, ker je v Evropi mnogo princem, ki nimajo dežele in bi ostala Albanija potem vendar še v nekaki odvisnosti od Turčije. Če bi pa pristopila Turčija in morda celo Albanija k Balkanski zvezi, bi to najbrže tudi ne zadovoljilo velesil, ker bi stal potem Balkan zopet tu kot kompakten velik kompleks.

»Lokalanzeiger« pravi celo, da bo ostal Lozengrad turški, toda vse to so zgolj kombinacije. Gotovo je samo to, da so nastopale balkanske države pri sklepanju premirja zelo premišljeno in so s tem dokazale pred celim svetom, da so na visoki kulturni stopnji stoječi narodi, ki se ne dajo preslepiti od svojih velikanskih zmag in ne silijo brezobzirno naprej, če vedo, da s tem ogrožajo prave interese ostale Evrope.

Albanija.

Kakor je splošno znano, je Izmail Kemal v družbi z nekaterimi drugimi albanskimi veljaki proklamiral avtonomijo Albanije. To dejstvo samo na sebi bi bilo popolnoma brezpomembno, če bi za to proklamacijo ne stale nekatere velesile. Nasprotno pa bi bilo do skrajnosti krivično, kratkomalo negirati uspehe, ki jih je izvajalo srbsko orožje. Srbija ni začela vojne, morda bi se bil celo našel kak modus, ki bi bil preprečil ves balkanski konflikt, toda Turčija je napovedala vojno. Albanci so se postavili popolnoma na stran Turčije in to ne morda samo oni Albanci, ki so bili dolžni vstopiti v turško vojsko, marveč vse albansko prebivalstvo brez izjeme. Srbi so imeli mnogo opraviti z regularno turško vojsko in izvajevali so skoro neverjetne uspehe, toda skoro ravno toliko, kakor regularna vojska, so jim dale opraviti albanske čete, ki so se vsled svoje gibčnosti in vsled poznanja krajevnih razmer srbski vojski lahko skrije in jo napadle v hrbtu. Isti Albanci, ki so se skušali še letos poleti oprostiti turškega jarma, so nastopali v tej vojni skupaj s turškimi vojaki proti Srbom in Srbi so izvajevali kakor proti Turkom, tako tudi proti Albancem najsilnejše zmage.

Sedaj pa si oglejmo razdelitev Turčije, kakor jo prinaša graška »Tagespost« od nedelje, nekoliko natančneje.

Bolgarska, ki obsega približno 96.000 km², je zasedla do sedaj 70.000 km² turškega ozemlja in naj bi dobila vse zasedene pokrajine, tedaj 70.000 km² zemlje.

Grška je zasedla do sedaj 20.000 km² Turčije in naj dobi vse to ozemlje. Grška sama je merila kakih 65.000 km².

Črna gora, ki obsega okrog 9000 km², naj bi dobila samo kakih 4000 km² turškega ozemlja. Zasedla je kakih 11.000 km².

Srbija, ki obsega 46.000 km² in je zasedla nad 40.000 km², pa naj dobi samo 15.000 km².

To so samo kombinacije nekaterih, v zagrizenosti predaleč segajočih nemških žurnalstov. Brez dvoma so v merodajnih krogih našli že za Srbijo bolj sprejemljiv predlog, ker so uvideli, da kri tolikega števila junakov ni mogla teči zastoji.

Končna ureditev razmer na Balkanu, v kolikor se ne tičejo te ureditve tujih interesov, je stvar balkanskih narodov, in če dajo balkanske države garancije, da bodo respektirale te interese, bo pač mogoče najti tudi rešitev albanskega vprašanja, ne da bi morala Srbija brezpopolno dati iz rok več kakor 1/10 svojih pridobitev.

Govori se sicer, da vlada v Črni gori nezadovoljnost zaradi srbskih zahtev po pristavišču ob Jandranskem morju, toda te vesti brez dvoma ne odgovarjajo resnici, ker je bilo gotovo že pred vojno dogovorjeno za vsak slučaj, kaj dobi ta in kaj ona država.

Da Albanija ni tako albanska, kakor pišejo zlasti nemški listi, dokazuje dejstvo, da so neznanci v Draču, še predno je prispelo tja srbsko vojaštvo, strgali raz sodno poslopje albansko zastavo in jo odnesli. Ko so se bližali Srbi mestu, so tudi pobegnili albanski voditelji na ladjah in barkah in pustili ljudstvo v mestu svoji usodi, ki pa, ker se prebivalstvo ni upiralo, ni bila slaba.

Vprašanje albanskega prestola grozi, da bo postalo jabolko prepira med raznimi principi. Kakor poročamo na drugem mestu, se poteguje za ta prestol turški princ Medjid, po belgradskih poročilih pa agitira vodja mohamedanskih Albancev Kiamil za princa Karla Rumunskega, govori se pa tudi, da je neki nemški princ kandidat za prestol.

Stajersko.

Iz Celja. (Gimnazijsko vprašanje.) Ob času, ko to pišemo, se vrši v parlamentu proračunska debata. Ne vemo, ali bo govoril tudi kak stajerski slovenski državni poslanec ali ne, dasi bi bilo nujno potrebno zavzeti ostro stališče napram postopanju vlade v celjskem gimnazijskem vprašanju. To stališče se seveda ne bi smelo omejit samo na govor v parlamentu, temveč bi se moral zavzeti za našo zahtevo cel hrvaško - slovenski klub! Celjske šolske razmere so vredne obstrukcije ali kakoga drugega parlamentarnega orožja, saj kažejo najlepše, kako se nam godi pod pritiskom vlade in maloštevilnih nemških renegatov na Spodnjem Stajerskem! Historijat celjskega gimnazijskega vprašanja je našim poslancem znan, znano tudi stališče vlade, ki hoče par tisočem renegatov dati novo poslopje za gimnazijo, ki ni za Nemce nobena kulturna, temveč politična potreba, stotisoče Slovencev pa hoče hladnokrvno prezreti. Za izpolnitev naše zahteve se morajo poslanci potegniti, ako hočejo biti res zastopniki slovenskega ljudstva na Spodnjem Stajerskem. Zlepa seve ne bode šlo, a boja za našo pravično stvar se nam ni treba bati.

Maribor. Klub »Pipe« ima v četrtek, dne 12. decembra 1912 redni občni zbor v kmečki sobi »Narodnega doma« v Mariboru in sicer ob 8. uri zvečer. Na dnevnem redu so med drugim volitve. Nato tamburanje in ples. Odbor.

Iz Maribora. Električno centralo pri Fali nad Mariborom zgradi poseben konzorcij, kateremu pripadajo švicarski »Bankverein«, švicarska železniška banka, banka za trgovino in veleobrt v Berlinu, banka »Mercur« in stajerska družba za proizvajanje elektrike. Slednja ima že dve veliki centrali v Lebringu in Peggau-u pri Gradcu in hoče s pridobitvijo velike centralne pri Fali, ki bo stala 18 milijonov kron, odločno vplivati na ceno električnega toka na Stajerskem.

Iz Šmarjete ob Pesnici. Dne 28. novembra se je zgledil v tukajšnjem župnišču — nadškof iz Skopja s svojim dvornim kanlanom. Če je mož res nadškof v Skopju, tega ne vemo. Peljal se je k Sv. Trojici v Slov. goricah. Izrazil se je, da se mu je godilo pod Srbi mnogo slabše, kakor pod Turki ter je moral zapustiti svojo stolico.

Drobne novice Na Muti je bil po smrti prejšnjega župana tovarnarja Erberja izvoljen za župana njegov sin Oton. V občinski upravi bo torej ostalo pri starem sovrastvu proti Slovincem. — Iz Maribora. »Marb. Zeit.« poroča z velikim zmagoslavjem, da so pometali iz Riedlove gostilne v Po-brežu nekatere Slovence, »ker so pri vsaki priložnosti vpili: Živijo Srbija, živijo Rusija«. Pa če tudi tega niso storili, se je možakarjem zgodilo popolnoma prav. — Iz Rogatica poročajo: Pri Herčkovih v Topolah so ostali otroci sami doma. Na ognjišču je stalo vrelo mleko. Tega si je razlil mali Janeček po glavi in hrbtu ter je dobil tako strašne oklepine, da je vsled njih umrl. — Iz Maribora. Usposobljenostnih izpitov se je udeležilo na tukajšnjem moškem učiteljskem v novemberskem terminu 55 učiteljev in učiteljic; 54 jih je izpit tudi s srečnim izidom prestalo.

Koroško.

Celovška občina kupuje pre mog Celovška občina naročava sama pre mog ter ga oddaja na to posameznim odjemalcem po dve kroni meterski cent. Dovož stane 20 vinarjev. Pri sedanjih draginji pač umestna uredba.

Konkurz. V Brežah je napovedal konkurz Pavel Kugy, reg. lekarnar.

Neukusnost koroškega deželnega šol. sveta. Iz Celovca pišejo: Učitelji so pač vsepovsod največji trpin. Kakor znano, je koroško učitelstvo začelo pasivno rezistenco, ker zakon o učiteljskih plačah ni bil pravočasno sankcioniran. Učitelstvo ni v tem kršilo niti enega zakona in ni žalilo niti ene uradne osebe. Vendar

je pa deželni šolski svet to potrebno samoobrambo koroškega učitelstva strogo obsodil. Obenem je pa deželni šolski svet to svojo obsodbo objavil še v različnih časopisih. S tem pač dež. šolski svet samo podkopava avtoriteto in ugled učiteljsva pri ljudstvu.

Primorsko.

Volitve v trgovinsko in obrtno zbornico v Gorici so razpisane. Volilni imeniki so razporejeni od 20. novembra do 3. decembra t. l. V tem času poteče tudi reklamacijski rok.

Aretacija nadučitelja zaradi tatvine. 28. novembra so v Vili Vicentini aretirali nadučitelja v Ronkah pri Trzinu, Jožefa Bosmo zaradi tatvine ter ga oddali okr. sodišču v Cervinjanu. Nadučitelj Bosma je bil z župnikom Maranom v Vili Vicentini v zelo veliki prijateljski zvezi in je mnogo občeval v župnišču. Pred dvema letoma se je izgubil ključ župniške blagajnice. Župnik si je dal napraviti drugega, ne da bi izpremenil ključavnico. Od tedaj pa je župnik opazoval, da mu nekdo krađe iz blagajnice manjše zneske. Navzlic največjemu trudu ni mogel zaslediti tatu. V zadnjem času je pa zaznamoval vse bankovce, ki jih je dal v blagajnico. In to ga je privedlo na pravo sled. V četrtek je namreč zapazil župana Vile Vicentina, da je nadučitelj Bosma plačal račun z zaznamovanim bankovcem. Sporočil je to orožništvu, ki je aretiralo nadučitelja ter ga preiskalo. Pri nadučitelju so našli še štiri od župnika zaznamovane bankovce in pa tudi »izgubljeni« ključ od blagajnice. Nadučitelj si je prisvojil na ta način kakih 2000 K. Aretacija vzbuja veliko senzacijo, ker je bil Bosma znan po celem Furlanskem.

Goriški deželni zbor. »Soča« piše: Goriški deželni zbor. — Ali bo res sklican? »L' Eco« je sporočila v četrtek v brojavki z Dunaja, da sta bila dr. Gregorčič in dr. Pettarin pri notranjem ministru Heinoldu ter sta poprosila, naj bi bil sklican goriški deželni zbor na kratko zasedanje ali v decembru letos ali v januarju 1913. Minister jima je baje obljubil, da se to zgodi. — Če se res zgodi, potem bi zboroval zopet goriški slavni »Rumpiparlament«, sestojel iz samih zaveznikov: laških liberalcev in slovenskih klerikalcev. Na laški strani manjka 6 poslancev, na slovenski 1; lani pa niso mogli v zbornico tudi ne poslanci slovenskega veleposelstva. Položaj je neizpremenjen, razmere se niso nič ublažile: torej bi ostalo najbrže pri starem, da bi bili lepo skupaj sami zavezniki!

Smrtna nesreča pri Sv. Jakobu. Iz Trsta poročajo: Ko so v petek popoldne nakladali pred Sv. Rokom na parnik »Caterina Gerolimich« premog, se je utrgala vrvi in več stotov težko breme je padlo v globočino. Breme je zadelo 34letnega premogarja Ludovika Cumina na glavo. Ko so mu prišli na pomoč, je bil Cumin že mrtev.

Ljubljanski grad.

Kdor je bil kedaj na Južnem Tirolskem, je obiskal gotovo tudi Bolcan ter bil na Virglu. Ni ga menda tujca, ki bi se ne popeljal z električno železnico, kakor jo imajo v Gradcu na Stari Grad, gor na 461 m visoki hrib Virgl. Nepopolnizv žitek narave se nudi obiskovalcu od tam, preskrbljeno pa je obenem tudi za telesni blagor v izborni restavraciji s krasnim razgledom. In to ni edino te vrste, kajti lansko leto se je dogradila v predmestju Gries enaka železnica; znane so nadalje železnice na Mendel in Klobenstein. Nobena se ni gradila iz praktičnih namenov, ampak edino le za povzdigo tujskega prometa. Slično, kakor v Bolcanu najdemo tudi v Solnogradu in skoraj povsod drugod, kjer je narava podarila mestu kakšen hrib z lepim razgledom. Najbližji vzgled v tem oziru naj daje Gradec, njegov »Schlossberg« bo večini naših čitateljev dobro poznan. Ako je za čas še tako težka, na Starem gradu mora biti, kdor pride v Gradec; si li bil tam gor, tedaj si bil v Gradcu, drugače pa ne. In ponosni so Gradčani na svoj Stari grad, da je kaj! Priznati se mu pa tudi mora, da je krasen in je on sam že vreden, da se pomudiš tam par uric, ako tudi nimaš ničesar drugega v mestu opraviti. In kakšen je pa naš Stari grad — ali naj ostane staro zidovje zares propadu posvečeno?

Tako krasno se dviga nad belo Ljubljano, raz njega se nudi divni razgled na vse strani in vendar ga mi tako malo spoštujemo, da celo zanemarjamo. Kako naj bo potem za tujca privlačna sila? Staro je dejstvo, da domačin zakladov svoje domovine ne zna spoštovati ter izkoriščati. Rojena Ljubljanka, ki je bivala do svojega 18. leta tukaj, se je omožila na Dunaj. Po daljši dobi let je bila letos zopet v Ljubljani ter

vzkliknila, ko je korakala čez Zvezdo: »Oh kako krasno leži Grad nad mestom; živila sem 18 let tukaj, vendar prej tega nisem nikdar videla. Ko bi imel Dunaj kaj takšnega!«

Teh besed menda ni treba nadalje razmotrivati; resnične so pa. Bo moral priti zopet kakšen tujec, da bo izkoristil ta biser našega mesta, ker domačin ga ne vidi in ne spozna njegove vrednosti.

Kaj nudi Ljubljana tujcu? Nič, prav nič, torej tudi vsakdo gleda, da odrine prej ko slej. Kdor pride po opravkih v Ljubljano — in teh je največ — bo prav hvaležen, ako se mu nudi tudi malo razvedrila. Poglejmo na Grad, kako je tam mirno in mrtvo, le tu in tam srečamo kakšnega posameznega šetalca.

Primerjajmo pa sedaj graški Stari grad, kakor veliko mravljisce je celi hrib, posebno živahno je ob nedeljah od ranega jutra do poznega večera. Niti ob slabem vremenu ni zapuščen. Končni cilj je elegantna in dobra restavracija, kjer je v poletnem času vsaki dan koncert, pozimi pa le ob nedeljah. Malo podjetnosti je treba; obiskovalci ne pridejo sami, ampak vabiti jih je treba.

Naše grajsko zidovje, znamenito že vsled svoje starosti, je najbrž pribežališče podgan in miši in paški predoje svoje vence. Kako raznim namenom bi lahko služilo to prostorno poslopje — tozadevnih nasvetov ne nameravam podajati, ker mi ni znano, je li Grad že namenjen za to ali ono, ali je prepuščen usodi — hotel sem javnost le malo opozoriti na naš Grad, ker je mogoče še mnogo takšnih, ki ga še niso videli, kakor ona v začetku spisa omenjena Ljubljanka. Mogoče se zanima kdo od merodajnih oseb za naš Grad in začne premišljevali, ali bi res ne kazalo, dvigniti ga iz samote, uvažujem pa seveda, da je sila trda za denar.

Ves hrib je precej velik ter ima prav idilne prostore, ki bi bili jako primerni za stavo b i š č a družinskih hiš. Seveda bi se morale staviti zgrehe vile in ne bajte, tako da lepota griča ne bi nič trpela vsled neokusnih zgradb. Na Virglu se je dogradilo lansko leto naenkrat več vil in to ni bila malenkost, ker je tam dovoz materiala silno težaven. Veliko lažje bi se zgodilo to pri nas, ker cesta na Grad ni slaba in strma. Seveda bi morala občina preskrbeti udobne in lepe dohode na Grad, tako da se prebivalcem sčasoma ne zagreni bivanje zgoraj.

Grajska planota in grajski drevored sta lepi šetališči — ali ne bi bilo na mestu prirediti na planoti v poletnem času vsaj ob nedeljah promenade koncerte. Da je za vsak slučaj treba pripraviti tudi dobro gostilno ali kavarno pač ni treba posebej omenjati, kajti kjer pride mnogo ljudstva skupaj, je tudi žeja velika. Ko bi že bili tako daleč, da bi se splašalo zgraditi električno železnico na Grad — ali po načinu, kakor je v Gradcu — ali pa takšno, kakršna vodi iz Trsta na Opčine!

Naše mesto sicer ni veliko in nima na razpolago bogatih sredstev, kakor nekatera druga mesta, vsekakor je pa potrebno, da tekmuje po svojih močeh z drugimi mesti. Vedno se naglašja, da pride premalo tujcev k nam, kar je sicer res; pa tujci so razvaideni ter se pri današnjih razmerah tukaj le določasijo, zato gredo raje drugam.

Hotel Tivoli je nudil lani še nekaj razvedrila — poleti vsak večer koncert — in letos je bilo vse zaspalo. Namesto naprej — nazaj! Kjer je godba, tam je življenje — morda se da tudi naš Stari grad z njo oživeti.

F. M.

Dnevne vesti.

+ Nemški računi na našo kožo. Zgodovinski dogodki na Balkanu so Nemcem glave zmešali in kar orijentirani se ne morejo in ne vedo, kako stališče bi zavzeli zlasti napram Jugoslovanom. Kričavi Wolf, puhloglavi Dobernik in smešni Markhl se obešajo Madžarom na suknjo in jih kličejo na pomoč za ohranitev sedanje sistema, to je sistema zatiranja in davljenja. Stari dr. Bärnreither se je najprej v »Tagespostu« zdaj pa tudi v »Öster. Rundschau« zavzel za neko spravo z Jugoslovani seveda pod nemškim prvenstvom, v »Grazer Tagblattu« pa beremo članek, naj se iz Hrvaške, Bosne in Dalmacije ustanovi posebna upravna celota, samo, da bodo Nemci dobili tako oblast in moč nad Slovenci, da jih bodo kmalu spravili s sveta. — Pot do Adrije — to je tista stvar, ki dela nemštvu največje skrbi. »Öster. Rundschau« se z žalostjo spominja, kako je Napoleon ustanovil Ilirijo in zaprl nemštvu pot do Adrije, Bärnreither razglašja, da spoznamo, bledem nemci in med Jugoslovani ni samo nemško narodno vprašanje, marveč da je to vprašanje odprtega poča do Adrije, življenja

ski interes zlasti Nemcev in končno vprašanje čegava bo Adrija, ta svetovna cesta avstrijske trgovine. Oglasil se je tudi slaboznani baron Chlumecy, ki spominja Nemčijo na Bismarckove besede: »Ost našega meča mora segati do Trsta« in dokazuje, da obstoji med Avstrijo in Nemčijo popolna identiteta interesov in da je pot do Adrije življenjsko vprašanje za Nemčijo. In glasilo pruskih konservativcev, berlinska »Kreuzzeitung« je že tudi tega mnenja. Tako delajo Nemci račune na slovensko kožo in sami ne vedo, kako bi dosegli svoj cilj — in Slovence spravili spota. Eni mislijo, da pojde do zlepa, drugi bi to radi hitro napravili zgrda — na potu smo enim kakor drugim. Navedli smo vse to samo, da se vidi, kake preglednice dela naš mali narodni ošabini in močnemu Nemcem vseh vrst. Tako smo majhni in slabi — pa se nas vendar boje. Sicer pa mislimo, da pojde vse po starem in da nas bodo še dalje »osrečevali« tako kakor doslej, mi pa bomo še dalje posvečali svoje sile krhanju vesti nemškega meča in poskušali izpolniti svojo življenjsko nalogo: zabarikadirati nemštvo pot do Adrije.

Deželni odbor in zadružništvo. V izredni seji z dne 29. m. m. je večina deželnega odbora proti glasu zastopnika mestne kurije ustanovila pogoje, pod katerimi zamorejo postati deležne deželnega jamstva posojilnice, udeležene v »Zadružni zvezi«. Pri tej priliki predlagal je g. deželni glavar tudi resolucijo, v kateri se izraža želja, da naj bi se zadružništvo politično nevtariziralo in postavilo izven dnevnih bojov. Za to resolucijo, ne pa za ono, ki je priobčena v sobotnem »Slovencu« glasoval je, kakor se nam poroča, tudi napredni odborniki dr. Triller. — V ostalem se za sedaj vzdržimo iz lahkega umilivih razlogov vsake kritike dotičnih, eminentno strankarskih sklepov deželnega odbora.

Hochenburgerjev konfiskacijski aparat funkcijonira tako izvrstno, da je prišla »Wiener Zeitung« že v zadregu. Celo strani konfiskacijskih razsodb mora razglasiati. Tretjina vseh konfiskacij zadeva češke liste, koj potem pa pridejo nemški socialno - demokratični listi, ki jih plenijo, kakor slovenske. Značilno je, da to, kar zaplenijo v Ljubljani, prinašajo neovirano hrvaški listi. Celo pod Čuvajem ni take cenzure, kakor je v Ljubljani.

Poglavje o nemški zvestobi. V anekdoteski krizi je, kakor je znano, Nemčija podpirala avstro - ogrsko monarhijo. Bilo je to nekaj povsem umilivega, saj ste Nemčija in Avstro-Ogrska zaveznici. Nemčija je takrat storila samo svojo zavezniško dolžnost in nič več. Vkljub temu so dunajski listi Nemčiji peli silne slavospeve, kakor da bi bila storila za monarhijo nekaj posebnega, nekaj izrednega, kar je vredno posebne hvalje, posebnega priznanja. Nastala je takrat legenda o »nibelunški zvestobi«, legenda, ki jo je bilo do zadnjih dni dan za dnevom in v najrazličnejših varijacijah čitati v vseh dunajskih listih. Toda zadnje dni je v teh listih naenkrat izostalo poglavje o »nemški zvestobi«. Zakaj? Na to vprašanje nam daje odgovor in pojasnilo »Weser Zeitung«, ki stoji v najozbiljših stikih s prusko vlado. »Weser Zeitung« namreč piše, kakor poroča dunajska »Die Zeit« z dne 1. decembra štev. 3659. Na strani 2., tole: »Ni bila docela izključena možnost, da bi bili riskirali obnovitev politike v marcu mesecu l. 1909., to se pravi, da bi bili poskusili z odločnim korakom v Petrogradu, Srbijo izolirati. Ker pa je bilo računati z bojaznijo, da se to pot Rusija ne bo kar tako vdala taki »intervenciji« Nemčije, je Berolin, vpoštevaloj se težkim trudom pred dvema letoma doseženo približanje med Nemčijo in Rusijo, modro opustil, da bi zopet nastopil v »bleščečem oklopu«, marveč je svojemu zavezniku svetoval, naj napravi v svrhu sprave še en korak naprej v stvari pristaniškega vprašanja in naj odgodi ves spor do razprave na konferenci, ki bo gotovo sklicana takoj po sklenjenem miru in kjer bodo zastopani vsi balkanski interesi. S tem si je nemška vlada, ne da bi hladnokrvno pustila prijatelja na cedilu, z uspehom privojila pameten predlog, ki ga je pred kratkim sprožilo angleško ministrstvo zunanjih del, to je predlog, naj se vsa posamna vprašanja, katerih trdovratno zastopanje je bilo sedaj v divjanju vojnega razburjenja in vojni strasti prenevarno, pridržijo mednarodni konferenci. Odgovorno ni opuščen. V tem slučaju pa pomenja to toliko kakor lokalizacija balkanskega požara in ohranitev evropskega mira. Priznati je treba da je položaj Avstro-Ogrske trenutno nekoliko trpel na prestižu, zakaj, kakor stvari sedaj stoje, je Srbija obdržala zadnjo besedo. S tem pa se dolgo ni rečeno, da mora to ostati na večne čase. To spoznanje je pač

napotilo nadvojvodo - prestolonaslednika, da je prijazno sprejel nasvet, ki so ga v Berolinu in Springeju dali njemu in njegovemu generalštabnemu načelniku, kakor pravi dvorno poročilo, se je »nad vse zadovoljivo« vrnil domov z onega znamenitega lovskega izleta.

Interesantna interpelacija se nam obeta za jutranjo sejo obč. sveta radi uporabe dotacije na II. mestni šoli, katere vodja je znani liberalni uskok Ivan Nep. Jeglič.

Pozdrav albanskim brigantom. Veleoficijni »Fremdenblatt« je priobčil nad vse ginljiv pozdrav albanskim brigantom, ki so proglasili neodvisnost Albanije. Človeka kar pretrese, če čita, kako je »Fremdenblatt« navdušen za narodno samobitnost, svobodo in neodvisnost albanskega ljudstva in koliko ljubezni in navdušenosti goji za te roparje in morilce. Za narode, ki stoletja zvesto in udano žive v Avstriji in zanjo krvave, nimajo ti oficijozni seveda nikoli takih besed.

O večji privlačni sili, ki jo mora ustvariti Avstrija na slovenskem jugu, je nedavno tega govoril v delegacijah skupni finančni minister vitez Bilinski ter s tem priznal, da se Jugoslovani v Avstro-Ogrski ne godi tako sijajno, da bi jih lahko za to zavidali njih rojaki, ki žive izven okvira avstro-ogrsko monarhije. Takšno priznanje iz ust aktivnega avstro-ogrškega ministra je nadvse dragoceno in govori debele knjige. Za to je naravnost smešno, ako nemški listi potem pišejo, kakor da bi Slovincem, Hrvatom in Srbom na našem jugu teklo samo mleko in med. Tako piše med drugim »Deutsches Volksblatt«: »Ako Jugoslovani razmere na Bolgarskem smatrajo za srečnejše kakor one na Hrvaškem, je to samo dokaz njihove nizke kulture, dokazuje pa to tudi, da ne zro iz materialne in politične potrebe hrepeneče na zmagovite brate na Balkanu, marveč iz drugih vzrokov in to tem bolj, ker se pač ne morejo pritoževati radi razmer v južnih pokrajinah avstrijskih. Kaj vse se je v tem oziru storilo zanje v zadnjih letih? Dalmacijo in Kranjsko so jim politično popolnoma izročili v oblast.« — Ali je res to? Na Kranjskem, v še večji meri pa na Štajerskem in Koroškem za slovenskega uradnika ni več kruha. Vzemimo samo Kranjsko. Na Kranjskem, kjer je 96% prebivalstva slovenske narodnosti, ne dobi slovenski akademski naraščaj več kruha ter mora s trebuhom za kruhom v tujino. Slovenski pravniki, slovenski filozofi si morajo služiti grenak kruh na tujem, ker jim dober kruh doma odjeajo tujci. Poglejte naše politične urade, pogledajte naša sodišča, pogledajte finančne urade in učne zavode! Na vseh prvih in boljših mestih — tujci, Nemci! Deželni predsednik s štabom vladnih svetnikov, glavarev in komisarijev — Nemec; predsednik deželnega sodišča z nadsvetniki in svetniki — Nemec, finančni ravnatelj s svojim štabom — Nemec in tako dalje in tako dalje in in finitum. In potem se naj še kdo čudi, da Slovenci nismo navdušeni za takšne razmere! Prav je nedavno tega pisala dunajska »Die Zeit«, da je največje zlo za Avstrijo to, da ne pusti, da bi se jugoslovanski narodi politično izživeli in da bi ti narodi imeli tudi kaj govoriti v uravi svojih dežel. »Večjo atrakcijo« bo ustvarila Avstrija za jugoslovanske narode pač samo, ako bo skrbela za to, da bodo sinovi teh narodov dobili doma svoj kruh in da jim tega kruha ne bodo na rodni grudi odjedali tujci.

Premeščen je sodni kancelist gosp. I. Miklavčič od okrajnega sodišča v Kostanjevici k okrajnemu sodišču v Novem mestu. Prišel je na mesto gosp. nadoficijala Kristana, ki je bil premeščen v Kamnik.

V mestni klavnic se je zaklalo od 17. do 24. novembra 67 volov, 4 bikov, 7 krav, 304 prašičev, 121 telet, 30 koštrunov, 3 kozlički. Vpeljalo se je 402 kilograma mesa, 11 zaklanih prašičev, 14 zaklanih telet.

Novi porotni slučaj, o katerih se bo obravnavalo še v tem zasedanju pri porotnem sodišču v Novem mestu, so ti - le: V ponedeljek, dne 2. decembra t. l.: Alojzij Bon radi hudo delstva uboja in kot drugi slučaj Tezija Božič tudi zaradi hudo delstva uboja. — V torek, dne 3. decembra: Špolar Anton in Pavlič Anton zaradi hudo delstva uboja. — Dne 4. decembra, v sredo, cigani Rak, Reichert in Huber zaradi hudo delstva uboja, izvršenega letos poleti pri Višnji gori. — S tem se bo to zasedanje končalo, toda imajo že pripravljenih za prihodnje zasedanje.

Vsled poškodb je v garnizijski bolnici umrl prostak 27. domobranskega pešpolka Anton Prestl, o katerem smo poročali, da ga je pretečeni terek ponoči v bližini Zelene jame povozil hrzovlak. Pogreba se je udeležilo tukajšno vojaško moštvo in večje število častnikov.

Naša se je manjša vsota denarja v deželnem boletnem uradu na Turjaškem trgu v Ljubljani.

Tujski promet v Ljubljani. Mesece novembra je prišlo v Ljubljano 6177 tujcev, tedaj 726 manj kakor v prejšnjem mesecu in 568 več kakor lani meseca novembra. Nastanilo pa se je v hotelih: Union 1488, Slon 1312, Lloyd 581, Cesar avstrijski 305, Malič 217, Ilirija 207, Štrukelj 170, Južni kolodvor 163, Tratnik 148 in v ostalih gostilnah in prenočiščih 1586 tujcev. Bilo pa je s Kranjskega 1356, z Dunaja 1062, iz slovenskih dežel 1105, iz dežel češke krone 318, iz drugih avstrijskih dežel 1177, z Ogrskega 183, iz Hrvaške in Slavonije 356, iz Bosne in Hercegovine 102, iz Nemčije 193, iz Italije 196, iz Rusije 9, iz Anglije 7, iz Francije 12, iz balkanskih dežel 7, iz Rumunije 3, iz drugih evropskih dežel 49, iz Severne Amerike 32, iz ostale Amerike 6 in iz Azije, Afrike in Avstralije 4 tujcev.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 14 Hrvatov, nazaj je prišlo pa 30 Bolgarov, 40 Hrvatov in 15 Tolmincev je prišlo iz Nemčije, 100 Lahov se je povrnilo pa iz raznih krajev v svojo domovino.

Izpušljeno in najdeno. Sprevednik Ivan Podkrajski je izgubil bankovec za 50 K. — Slugova žena Tezija Lahartova je izgubila 30 K denarja. — Neka uslužbenčeva žena je izgubila denarnico z 10 K. — Gosp. Filip Supančič je našel zlat privešek s sliko in rubinom. — Ga. Marija Resmanova je našla zavoj galante rije.

Društvena naznanila.

Miklavževa darila se bodo delila v četrtki v »Narodnem domu« v dveh oddelkih in sicer najprvo za otroke, potem šele za odrasle. Pri darilih za otroke naj bode poleg natančnega imena in priimka pripisana črka A, pri onih za odrasle pa črka B, darila brez posebne označbe pridejo zadnja na vrsto. Zbiranje daril za Miklavžev večer ljubljanskega Sokola prevzela je letos zopet požrtvovalna gospa Češarkova in je darila oddajati v njeni trafiki v Šelengurvi ulici do četrtka popoldne do pete ure, od tedaj dalje pa pri sluginji »Sokola« v »Narodnem domu«. Začetek večera ob polu 8, Miklavž nastopi pa ob 8 uri.

Sokolski zlet leta 1913. Seja stanovanskega odseka vrši se danes zvečer ob pol 9, zvečer v zvezni sobi Narodnega doma. Bratje člani se prosijo, da se seje polnoštevilno udeležijo.

Telovadno društvo Sokol v Štepanji vasi priredi 5. t. m. svoj prvi Miklavžev večer. Pri tej priliki bo oddaroval revno deco v svojem okolišu z raznimi darovi. Miklavž s svojim spremstvom bo obiskal vse napredne gostilne v svojem okolišu, kamor naj tudi starši pripeljejo svojo deco in prinese tudi za njo namenjene darove, katere bo potem razdelil Miklavž. — Nazdar!

Sokol v Domžalah priredi v nedeljo dne 5. januarja 1913 veliko predpustno veselico v dvorani sokolskega doma. Cenjena društva v Domžalah in okolici prosimo, da se blagovolijo pri svojih prireditvah na ta dan ozirati.

»Sava« društvo svobodnomiselnih slovenskih akademikov na Dunaju, priredi svoj II. redni občni zbor dne 6. decembra v restavraciji »Gilly«, okraj IX., Berggasse 5, z običajnim redom. Začetek točno ob pol osmih zvečer. Prijatelji društva dobrodošli.

Prosveta.

Slovensko gledališče. Včerajšnja predstava je bila namenjena našim mladim. Igrali so pristrčno in ljubeznjivo dramatizirano pravljico »Pogumni krojaček« na veliko radost in zadovoljstvo mladega in malega občinstva. In kako tudi se ne bi veselila in vriskala preprosta otroška psiha ob viteških činih in junaških avanturah mladega krojačka Fridolina, ki premaga v strašnem dvoboju hudega Goljata, ki ubije sredi divjega gozda dva ljuta in kruta razbojnika, ki razdere in prinese iz nebotičnih grajskih lin orlovo gnezdo, da potem lahko zasnuje mično in sladko kraljico Narciso. In koliko je bilo še drugega lepega in čudovitega! Tu je bil dobrovoljni in veseli kralj, ki zna modro vladati in ukaže, da njegovemu dvornemu norčaku Špicabrinu izdero bolni zob. Oh, kakšen zob je to bil! Kako veličastno je bilo kraljevo spremstvo, kako strašna razbojnika! — Predstava je bila v splošnem dobra in ljubka. Igralci so se potrudili, da so se pokazali malim v vsej svoji šegavosti in smešni modrosti. Omenjam najprej g. Bukšeka v vlogi kralja, dalje g. Bohuslava v vlogi norca, gđcno. Vero, ki je podala hrškega krojačka in preoblečenega kraljico, dalje go. Juvanovo, g. Verovška, Da-

nila, Moleka, Pavheta, Križaja, go. Bukšekovo in ostale. Gledališče je bilo na galeriji nabit polno, parter in lože dobro zasedene.

Iz gledališke pisarne. Jutri, v torek (za abonente par), se drugič v sezoni vprižori vlezabavna detektivska komedija »Baskervilski pes«, ki je ob svoji premieri žela velik uspeh. Dejanje je vseskozi napeto in zanimivo. svetovnoznani detektiv Herlock Holmes gledalcem ne pusti do sape. — V sredo se kot druga dijaška kronka predstava vprižori Calderonova klasična drama »Sodnik Zalamejski«. Začetek ob 6. zvečer, vsakošnji abonemet je neveljaven. — V četrtek zaradi Miklavževega večera ne bo predstave. — Opereta »Boccacio« je snoči gledališče zopet napolnila do zadnjega kotička. Občinstvo se je imenito zabavalo in svoje zadovoljstvo grajalo z glasnim priznanjem.

Izpred sodišča.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča.

Bratomor v Vodicah.

Prišel je domov dne 11. avgusta najmlajši posestnikov sin 22letni Franc Burger po petletnem bivanju v Ameriki. Prinesel je s sabo denar — tudi iz Amerike je materi večkrat poslal denar — in takoj je začel popravljati materi hišo, ki je bila že zelo raztrgana. Doma je bil tudi njegov starejši brat Janez, izučen kovač, ki pa ni hotel delati in starejša sestra. Franc Burger je bil sploh dober človek in je imel svoje rad. Obljubil je celo svojemu bratu, če pomaga zidarjem, da mu kupi obleko in čevlje. Toda Janez ni bil dober, presedalo mu je delo in zavistno je gledal, kako gospodarji njegov priidni brat. Sprla sta se nekoč brata, kam bo zapeljal voznik pesek in pri tem je France rekel brata, da naj molči, ker on nima ukazovati. Janez je stekel v kuhinjo in napadel brata z nožem. Prizadjal mu je težko rano na roki. Vendar pa mu brat tega ni zameril, tudi se ni prepiral z njim, marveč je dosledno trdil, da se je sam udaril. Bil je 14 dni mir v hiši, pozabil je brat že na ta spor in mirno je delal naprej. Dne 9. oktobra pa pride k Francetu, ki je sekal drva, zidar in mu pove, da se njegov brat okrog hvali, da ga je oklal tako, da ne more že 14 dni delati. To je brata tako razjezilo, da je vtaknil sekirico za predpasnik in šel brata iskat z namenom, da ga nabije. Zvedel je med potjo, da je brat pri kovaču, kjer piše žganje. Prišel je Franc pod okno kovačeve hiše in slišal je brata, ki se je zopet ponosno hvalil, kako ga je oklal. To ga je tako razkačilo, da je počakal brata pod oknom in ga, ko je ta prišel vun, na poti dohitel in ga napadel s sekuro. Udaril ga je prvič z ostrino po glavi in brat je padel. Zaklical je na tleh: »Permejduš ti me že ne boš«. V tem trenutku pa je zavihel Franc še enkrat sekuro in mu zadal smrtni udarec. Obležal je brat mrtev na cesti, ubijalec pa je šel k orožniku, kjer je javil, da je brata ubil.

Danes pred sodiščem obtoženec, ki nikakor ne napravi vtiska kot bratomorilec, vse to pripozna. Po udarja le, da brata ni imel namena ubiti, pač pa ga je imel namen nabiti. Tudi pravi, da ga je na usodni poti, takrat ko je brata dohitel, brat udaril prvi z roko in sicer na njegovo rameno, napol zaceljeno levo roko. V tem trenutku ga je udaril s sekuro. Drugi udarec, ki je bil po izreku izvedencev smrten, mu je pa zadal zato, da bi brat ne vstal in ga nazaj udaril. Mati, sestra in vse priče potrdijo, da je bil obtoženec zelo priden in delaven človek, vedno pošten in še nekanzovan, kar se pač ne more reči o pokojnem bratu. Sodišče je ravilo porotnikom dve glavni vprašanja in sicer prvo vprašanje glede umora brata, drugo vprašanje pa glede uboja. Zagovornik je postavil predlog, da bi se stavilo še tretje vprašanje in sicer glede prekoračenja silobrana. Senat je ta zagovornikov predlog zavrnil, vsled česar je priglasil zagovornik ničnost. Državni pravdnik predlaga potrditev prvega vprašanja in hoče utemeljiti dejstvo, da je imel France Burger namen umoriti brata. Zagovornik predlaga porotnikom, da zanikajo obe vprašanji, kajti v tem slučaju ni hudo delstvo umora ali uboja. Po daljšem resumeju senatnega predsednika svetnika Pajka, kateri govor je bil precej oster in je posebno ugajal drž. pravdniku, so se umaknili porotniki v posvetovalnico. Po kratkem glasovanju so porotniki vprašanje glede umora soglasno zanikali, potrdili pa so z 10 glasovi vprašanje glede uboja. Sodišče je na podlagi izreka porotnikov obsodilo Franca Burgerja zaradi hudo delstva uboja na 7 let težke ječe, poostrene z 1 postom in trdim ležiščem vsako četrletje in s temnico vsako leto na dan 9. oktobra.

Izpred porotnega sodišča v Novem mestu.

Zverinska bitka okrog kapelice pri Klevevžu.

(Konec.)

Na zatočni klopi sede: Janez Dulc, že šestkrat predkaznovan, 29 let star, mati je vdova; France Rapsel, 20 let star, že predkaznovan; France Lindič, 26 let star, postiljon, že predkaznovan; Aleksander Lipej, 23 let star, že večkrat predkaznovan, kovaški pomočnik; Rudolf Cesar, je na Ogrskem rojen, pa nihče ne ve kdaj, mora biti okrog 20 let star. Obtožence zagovarja dr. Slanc.

Obtoženec Dulc se prizna deloma krivega. V začetku zagovora pripoveduje, da je pred odhodom svojo družbo še posvaril, naj bodo pametni. Če pa bo le kaj treba, morajo biti vsi za enega. Ker na svatovanju v Modrušah ni bilo nič posebnega, so se odločili, da gredo pogledat še na drugo svatovanje v Lakenec. Pridružilo se jim je tudi nekaj fantov iz Zaloga. Za vse slučaje so si preskrbeli »palice«, tudi on je svojo navadno palico zamenjal z debelejo. Zvedeli so med potjo, da bodo tam tudi drugi fantje, kajti eden jih je opozoril: Varujte se klevevški fantje so gori! Šli smo raztreseno, jaz naprej. Ko pridemo na vrh do Kolenčeve hiše, smo na klanecu slišali govoriti pri kapeli ob cesti. Šel sem doli pogledat, Rapsel za menoj. Komaj pridem blizu kapelice, že mi pride eden nasproti (Pintarič) ter začne laško vpiti nad menoj. Prišla sva v prepri. Še predno pa sva se resno sprijela, sta se že Rapsel od naše in Lužar od klevevške strani spoprijela. Ko Lužar pade na tla, je Pintarič mene tresnil po glavi. Na to mu jaz vrnem kakih šestkrat po glavi. V tem zaslisi od klanca doli klic: hurraa, au! In takoj nato pritečejo tudi drugi iz naše družbe na pomoč. Spustim na tleh ležečega Pintariča in zaslisi tepež na bližnjem mostu. Spotoma tja dobim Lindiča na tleh ležati. Pri mostu pride do mene Srčič, ki jih je med tem že dobil od drugih. Tedaj mu še jaz eno priložim, ker sem pa videl, da ima že od drugih dovolj — bil je ves omoten — sem ga spustil. Tepež pri mostu je bil hud. Vse navskriž je padalo in pokalo. Turka jaz nisem napadel. Ze na potu proti domu, je Rapsel rekel: Turk je mene udaril, zdaj ga moram pa še jaz »nabiksati«. Nasproti mojemu svarilu so se podali: Rapsel, Cesar in Lipej še nazaj k na tla pobitega Lužarju. Ko so ti trije pri Lužarju svoje odpravili, smo se spet zbrahli na odhod. Da zmešamo svojo sled, smo jo udarili čez girajno proti domu. Jaz sem udaril Pintariča, Serčiča, Lužarja pa nisem. Pač pa moram opozoriti, da je Jožef Zalokar, ki je zdaj za pričo proti nam, bil ravno tako zoper klevevške, kakor mi; še bolj jih je tolkel.

Obtoženec Rapsel se čuti deloma krivega. Pred odhodom v Modruše jim je Lipej dal neko železo za žlindro. Ko smo na potu na drago svatbo prišli na klanec, slišim Dulca se pripravat s Pintaričem. Pridem do Dulca, sem jo že dobil po glavi. Dulc je enega (Pintariča) dol pobil. Ko zagleda mene v prepriju z enim od klevevške strani, se je Dulc razjezil in mi očital; ali se boš samo cukal z njim. Udri! Nato ga je on pobil. Dulc je bil, ki je Lužarja na tla pobil. (Dulc temu ugovarja.) Potem se je pa vse križem »meštralo« in bilo. Namenjeni že domov, smo se trije: jaz, Lipej in Cesar vrnili nazaj do mesta kjer je ležal Lužar. Jaz sem ga trikrat udaril po zadnjici. Lipej ga je obdeloval z železom. Cesar pa s kolom. Eden je rekel: Potuhnil se je, le dajmo ga še! Po trebuhu ga pa jaz nisem tolkel. Srčiča so hoteli v vodo vreči, ko je tam ob bregu ležal nezavesten. Jaz pa tega nisem pustil, potegnil sem ga nazaj. Mene je udaril Lužar po glavi.

Dulc razburjen proti Rapselju: Lažeš! G. predsednik, Rapsel laže, ko pravi, da sem jaz Lužarja udaril. To je laž! On sam je ostal pri Lužarju in ga mrcvaril. Tako je, fergit! (Veselosť v dvorani). Rapsel nasprotno odločno vztraja pri tem, da je Dulc Lužarja pobil.

Obtoženec Lindič se ne čuti prav nič krivega. Nisem nikogar udaril. Ko pridem po tepežu pri kapelici na most, me eden ustavi. Vržem palico stran in na vprašanje kdo sem, odgovorim: Šmarječan. Lipej se je spustil v največje govor, to je bil Serčič. Ob splošnem nabijanju sem tudi jaz padel zadet od gruč. — Glede prizora, ko so oni trije pobijali že na tleh ležečega Lužarja, Lindič izpove, da so ti trije iz njegove družbe Lužarja res po trebuhu tolkli. On, Lindič, jih je še svaril: Nikar ga! Vsa vidite, da mu že kri brska. Rapsel pa je rekel: Nič! Spat mora iti. In ga je bil dalje. Tudi je Lindič slišal ko je eden teh treh rekel: Samo potuhnil se je! Le udri ga!

Obtoženec Lipej se čuti krivega. Značilno je, da dočim posebno Dulc skuša svoje tovariše notri tlačiti, Lipej zagovarja Lindiča, da ta res ni ničesar zakrivil. Prizna, da je udrihal po Serčiču in drugih. Pravi, da je bil pri tej bitki »splošen šunder in lomastenje«. Tudi prizna, da je on in tovariši Cesar ter Rapsel udrihali po Lužarju, ko je bil že na tleh. Sploh so vsi Skočjanci tolkli, le Lindič se je vzdržal.

Obtoženec Cesar prizna, da je kriv. Opisuje razvoj tepeža. Sam zase se ne spominja veliko, ker je bil pijan. Toliko pa ve, da je bil on tisti, ki ga je vleklo že na tla pobitega Serčiča v potok; a Dulc mu je ta zločin zabranil.

Na to pridejo na vrsto priče. Kot prve priče se zaslili pri tej bitki napadeni, razen seveda Lužarja, ki je takoj po dogodku umrl.

Priča Pintarič izpove, da kar je bilo kleveških fantov, ni imel nobene kola seboj, razen Janca, ki je imel navadno palico, sploh nič v roki. Dobro smo se imeli na svatbi pri Debevcu. Ob povratku domov so moji tovariši obstali pri mostu, ker sem šel jaz pri kapelici na stran. Kar prileti eden pa me udari po glavi, da se takoj nezavestno zgrudim. — Dulc: To ni res! Pintarič je imel palico in me je prvi napadel (pokaže kako je P. držal palico). Pintarič: Dam si takoj glavo odrezat, če sem jaz imel palico in se bil koga lotil. Dobil sem 14 poškodb.

Priča Janc: Došli v Zbure na most, kjer smo čakali Pintariča, ki je šel pri kapeli na stran, slišimo od klanca klic: hurraa! Auf! Takoj na to je eden že pritekel: doli ter Pintariča treščil, da se je takoj zgrudil. Slišal sem kako je zastokal: Ježus! Na to sta iz naše družbe Lužar in Blažič tekla do kapelice pogledat kaj je s Pintaričem. Komaj sta prišla tja, je eden že po Lužarju lopnil, da se je pri tisti priči zvrnil na tla ter vzkliznil: Ježus! Nato so napadenci od kapelice pridrve proti nam. Mene eden lomastno po roki, na kar sem zbežal, niti nazaj se nisem ozrl, kdo me je. Šele v precejšnji razdalji postojim in slišim doli od mostu strašno pokanje, kot bi mlatiči mlatili na podu. Je prejenjalo, pa se je spet začelo. Jaz sem si zdel najbolj močan, ker sem — zbežal. (Veselost).

Priča Blažič (sedaj vojak) izpove v bistvu isto kot prejšnja priča. Opisuje zanimiv prizor, ko sta šla on in Lužar Pintariču na pomoč. Pravi: Takrat sta dva tolkla po Pintariču, dva po Lužarju, peti je pa mene udaril. »Jaz sem na to zbežal nazaj proti mostu. Tu spet vidim kako so štirje se navallili na Serčiča in ga pobili na tla. Ko so mislili še mene, sem zbežal. — Obtoženec Cesar se oglasi, da je on bil tisti peti, ki je Blažiča udaril.

Priča Serčič, orjak kakor Dule. Le tega tovariši sami priznajo, da jim je dal Serčič veliko opravilo, predno so ga pobili na tla. Glede začetka dogodka izpove kot ostale priče. Kar se tiče njega samega, se ve le toliko spominjati, da ga je, ko je z Jancem stal na mostu, najprej eden udaril s tako silo po glavi, da se je nezavestno zgrudil na breg. — Predsednik konstatuje, da so ga štirje napadli in še potem bili po njem, ko je oneveščen ležal na tleh. Serčič je pozneje vstal in prišel sam v grad, toda on se tega nič ne spominja, tudi ne, da so ga prepeljali v bolnico; šele čez 12 dni je prišel zopet k zavesti.

Po opoldanskem prekinjenju sledi zaslišanje ostalih prič. Vseh skupaj je bilo zaslišanih 17 prič. Vsebin njih izpovedb označimo na kratko tako: Skoro vse priče izpovedo, da je bilo tisto noč med kapelico in mostom slišati tako pokanje, kakor bi osem mlatičev mlatilo. Ko so slišali, da Skočjanci gredo proti Zburu, kjer so bili kleveški fantje, so si takoj mislili: Zdaj bodo pa že grdo naredili, sta že Dule in Kovač (Lipej) zraven. Pretresujoči ste izpovedbi prič Marije in Pavla Peršeta. Imata gostilno blizu kraja teh dogodkov, in sta slišala to divjo bitko. Glede zverinskega početja z na tleh ležečim Lužarjem pripoveduje Marija Perše: Ko sem imajoč otroka v naročju slišala strašno pokanje, kar nisem mogla verjeti, da bi kak človek mogel tako po človeku tepsti. Se značilne izpove njeni mož: Slišal sem, da je eden rekel: Potajil se je! Ni še hin! Le dajmo ga še! In je padalo po njem. Reče je zarenčal kot zaklana žival. Tedaj pa drugi pravi: Prekleti smrkovce, ne boš šel domov. Pa ga je spet lopnil po trebuhu. — Lužar se je potem z zadnjimi močmi privlekel do Peršetove gostilne. Bil je tako zdelan, da ga Perše ni mogel spoznati, če ravno ga je preje dobro poznal. Perše je preskrbel, da so ga odpeljali z drugimi ranjenimi vred v bolnico v Kandijo, kjer je kmalo izdihnil. — Janez Kališ, eden fantov, ki so Skočjance spremili do Zbur, izpove, da je eden poleg Lužarja sto-

ječih rekel: Vsa je diše. Le dajmo ga! Ga je še treba!

Sodna izpovedenca dr. Vavpotič in dr. Buch sta vse navzoče takrat ranjene še enkrat preiskala. Rane so se vsem že zacelile. Konstatirala sta smrtne (Lužar) smrtnonevarne (Serčič) ter težke telesne poškodbe (ostali ranjenici).

Otož. Dule priče obdolži, da so po krivem prisegle.

Porotni senat stavi porotnikom 45 vprašanj, oziroma celo nad 50, ker je 20. glavno vprašanje porazdeljeno.

Razsodbo smo priobčili že v soboto med brzojavkami.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 2. decembra. Danes opoldne je zaključila poslanska zbornica proračunsko debato. Proti novim vojnim zakonom se pojavlja vedno hušji odpor. Gotovo je, da zakon o vojnih službah ne bo sprejet v tej obliki, kakor je bil predložen. Vrše se kompromisna pogajanja, vlada pa vstraja na tem, da mora zbornica te predloge rešiti čimprej, ker je položaj resen in je treba, da se izvrše vse potrebne predprilave. Bati se je, da pride med zbornico in vlado do ostrega konflikta, katerega je izid težko prorokovati.

Avdijence.

Dunaj, 2. dec. Cesar je sprejel danes v posebni avdijenci armadnega inspektorja Conrada pl. Hötendorfa, ki se je včeraj vrnil iz Bukarešte, in ob desetih v enourni avdijenci minist. predsednika Stürgkha.

Cesar.

Dunaj, 2. novembra. Oficijozna korespondenca »Wilhelm« zavrača vesti, ki vedo, da cesar zopet bolega. Za včerajšnji slavnostni koncert c. kr. družbe za glasbo je naznanil cesar svoj obisk, udeležiti pa se ga ni mogel.

Puljsko občinsko gospodarstvo.

Dunaj, 2. decembra. Kasacijski dvor je zavrnil ničnostno pritožbo bivšega občinskega tajnika v Pulju dr. Romana Paliske, ki je bil nedavno zaradi zločina sprejemanja daril, zaradi ponarejanja listin in raznih goljufij obsojen od okrožnega sodišča v Rovinju na 14 mesecev težke ječe.

Rusinsko vseučilišče.

Dunaj, 2. decembra. Naučni minister Hussarek bo predložil v petek ukrajinskemu klubu nov osnutek cesarjevega lastnoročnega pisma, ki bo ugodil rusinskim zahtevam, Lvova kot mesta za vseučilišče pa ne imenuje. Govori se, da je ta osnutek Poljake in Rusine zadovoljil.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 2. dec. O današnji seji ogrskega državnega zbora je predložil ministrski predsednik Lukacs poročilo, po katerem se uvaja za potovanje v Srbijo dolžnost potnega lista (Passzwang). Nato se je nadaljevala generalna debata o proračunu.

Budimpešta, 2. dec. Ogrska zbornica bo jutri prekinila debato o proračunu ter se bo pričela razprava o vojnih predlogih. Te bodo najbrže že v sredo v drugem in tretjem branju sprejete.

Ogrska republikanska stranka.

Budimpešta, 2. dec. Včeraj se je vršilo tu pod predsedstvom prof. Jurija Nagyja ustanovno zborovanje ogrske republikanske stranke banket, ki je bil napovedan je policija razgnala.

Mladočeški kongres v Pragi.

Praga, 2. decembra. Včeraj se je vršilo tu pod predsedstvom poslanca dr. Kramarja zborovanje razširjenega eksekutivnega odbora in zaupnikov lokalnih organizacij mladočeške stranke. Poslanec dr. Kramar je poročal o notranjepolitični in zunanjepolitični situaciji ter je izjavil, da je zunanjepolitična situacija še vedno zelo resna. Vsi govorniki so svarili pred prenaglimi koraki. Resolucija, ki so jo nato sklenili, izreka dr. Kramarju priznanje in zahvalo ter pozivlja mladočeško delegacijo, da naj se zavzame za ohranitev miru, da zavožena politika ne bo ogrožala življenjskih interesov. Kongresa se je odeležilo 280 zaupnikov.

„Princ Evgen“.

Trst, 2. decembra. Na svečanost način je bil spuščen v soboto tretji avstrijski dreadnought »Prinz Evgen« v morje. Svečanosti so se udeležili nadvojvoda Peter Ferdinand, nadvojvodinja Marija Kristina, nadvojvodinja Alice in velika knežinja toskanska s hčerami. »Princ Evgen«, »Viribus unitis« in Tegetthoff so sedaj trije avstrijski dreadnoughti, katerim sledi prihodnje leto še četrti, ki se gradi v ladjedelnici Danubius, s čimer je končana gradnja nove divizije velikih vojnih ladij.

Nemški državni zbor.

Berolin, 2. decembra. V draginjski debati je bil predlog državnega kancelarja glede odpomoči proti draginji odklonjen s 174 proti 140 glasovom. Zakon, ki prepoveduje steklenice za dojenčke z gumijevimi cevki je bil sprejet.

Berolin, 2. decembra. Danes ob 2. popoldne se vrši prvo branje etata, ker je državni kancelar izjavil, da je pripravljen že danes govoriti o zunanjepolitičnem položaju.

Rusko-kitajski konflikt.

Petrograd, 2. decembra. »Novoje Vremja« poroča, da koraka kitajsko vojaštvo naprej proti ruski meji. Od Mongolcev zasedeno mesto Kopto so zavzeli Kitajci. Baje bo odposlala Rusija v kratkem svoje vojaštvo na kitajsko mejo.

Ruske simpatije za balkanske države.

Petrograd, 2. decembra. V nekem tukajšnjem gledališču je prišlo predvčerajšnjem do velikih ovacij za balkanske države. Vršila se je predstava za ranjene Bolgare ter je bilo gledališče nabit polno. Vsi ministri, med njimi tudi ministrski predsednik Kokocev, so se udeležili predstave. Koncem predstave je godba zaigrala narodne himne vseh balkanskih držav.

Rusija in srbske zahteve.

Berolin, 2. decembra. Dunajski zastopnik lista »Vossische Zeitung« izjavlja na podlagi zanesljivih informacij, da je Rusija oficijalno izjavila na Dunaju, da so vesti, da Rusija ne podpira več zahteve Srbije glede Albanije in pristanišča ob Jadranskem morju, popolnoma neresnične.

Anglija in Egipt.

London, 2. decembra. V oficijoznih krogih se potrjuje, da bo Angleška tako jpo sklenjenem miru med Balkansko zvezo in Turčijo anektirala Egipt.

Nezgoda pri francoski vojni mornarici.

Toulon, 2. decembra. Pri nočnih vajah sta trčila dva francoska torpedna rušilca »Cavallier« in »Tirailleur«, pri čemur je bil rušilec »Cavallier« precej poškodovan.

Situacija.

Sofija, 2. decembra. O situaciji piše bolgarski vladni list »Mir« med drugim sledeče: Zelo neverjetno je, da bi izbruhnila splošna vojna, gotovo pa je, da bi bila taka vojna za Balkansko zvezo le koristna. Imela bi namreč brezdvomno za posledico, da bi prenehala Turčija eksistirati ne le v Evropi, marveč tudi v Aziji. Kljub temu pa je za balkanske države želeli, da ostane Turčiji njena azijska posest, kjer bi ne mogla postati nikdar v nobenem oziru konkurentinja balkanskih držav in kjer bi mogle balkanske države za dolgo vrsto let gospodarsko krepko napredovati na ta način, da bi si tam poiskali trge za svoje blago, kakor to delajo sedaj velesile. Ravno to, da se krijejo naši interesi v eksistenco azijske Turčije, pravi list, nas premore, da želimo Turčiji še pred sklenjenim mirom, da ji ostane ohranjena Anatolija.

Dunaj, 2. decembra. Oficijozna »Montagsrevue« prinaša o situaciji sledeče poročilo: Po zanesljivih informacijah o političnem položaju smemo trditi, da je situacija slej kot prej sila resna. Vesti, da nasprotstva popuščajo, se ne uresničujejo. Kar se tiče Rusije, je sicer res, da Rusija nekoliko počasneje mobilizira, to pa stori lahko, ker ima med tem že zbrano popolnoma k vojni pripravljeno armado. Vojne priprave in vpoklicanja rezervistov pa še niso ponehala. Rusija tudi še vedno podpira srbske težnje. Pesimistično naziranje je treba še vedno vzdržati. Značilno za to, da trajajo ruske vojne priprave naprej, je dejstvo, da prihaja v Galicijo dan na dan več ruskih dezertirjev, tako morajo misliti v Lvovu že na to, da jih skupno nastanijo in prehranijo.

Dunaj, 2. decembra. Od sobote na nedeljo so bile raztresene po Dunaju vesti, da je dala Rusija izjavo, da ne odobruje srbskega stališča v alhanskem vprašanju in ne podpira srbskih aspiracij na pristanišče. Govorilo se je, da prihajajo te vesti z oficijozne strani, včeraj pa je rusko veleposlanstvo v zunanji urad te vesti dementiral. Nasprotno se poroča iz Petrograda, da namerava car v prihodnjih dneh izkazati svoje osebne simpatije balkanskim državam s tem, da odpošlje dva ruska velika kneza v specialni misiji v Belgrad in Sofijo. Velika kneza imata nalogo izraziti obema armadama čestitke na njih zmagah ter se govori, da imata še posebno drugo nalogo.

Belgrad, 2. decembra. Tiskovni urad srbskega zunanjega ministrstva je pooblaščen izjaviti sledeče: V zadnjem času se razširjajo v inozemstvu, zlasti v avstrijskem časopisu vesti, da Srbija utrjuje Belgrad in druga mesta na severu ter da se pripravlja na akcijo. Tiskovni urad je

pooblaščen, to vesti najkategoričnejše dementirati. Vsa ta govornica v nobenem oziru ne odgovarja resnici. Vlada ni poklicala dosedaj niti enega vojaka na severno mejo in ni utrdila niti Belgrada, niti katerega drugega mesta ob Donavi in Savi, o čemur se lahko prepriča vsakdo na lastne oči. Nasprotno je res, da stori vlada vse, da se izogne kakemu konfliktu s sosednjo monarhijo.

Belgrad, 2. decembra. K temu dementiju se v političnih krogih še dostavlja, da je srbska vlada poslala evropskim velekebinetom protestno noto, v kateri opozarja, da se čuti prizadeto vsled gotovih priprav na svoji meji, ki vzbujajo v Srbiji občutek, kakor da se sosedja pripravlja na kako operacijo proti Srbiji.

Berolin, 2. decembra. »Norddeutsche Allg. Ztg.« je mnenja, da se množe znamenja, da mednarodna napetost popušča. Stališče velesil na pram balkanskemu vprašanju je vedno jasnejše. Tudi nemški politiki presojajo situacijo optimistično ter pravijo, da bo nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg najbrže v sredi tega tedna govoril o splošnem zunanje-političnem položaju, ker se bo do tedaj že izvršil odločilni preokret v avstro-ogrsko-srbskem konfliktu.

Dunaj, 2. decembra. V diplomatskih krogih se zatrjuje, da bo ruski veleposlanik Giers jutri ali pojutrišnjem sprejet od cesarja v privatni avdijenci ter mu bo podal silno važne izjave.

London, 2. decembra. Angleški listi pišejo, da sta Rusija in Francoska sedaj že v principu sprejela predlog glede balkanske konference. Srbija je tudi že odgovorila, zahteva pa, da se že vnaprej konstatira, da zahteva Srbija dva pristanišča ob Jadranskem morju. Trozveza bo baje odgovorila danes.

Dunaj, 2. decembra. V resnih političnih krogih se presoja položaj kot neizpremenjen. Iz Belgrada sicer prihajajo vesti, ki kažejo, da je Srbija opustila svoje intrinsingentno stališče v albanskem vprašanju, da pa vstraja na tem, da ji pristojna kridor k morju in pristanišče ob Jadranskem morju. Srbija sicer še ni podala oficijozne izjave, vendar je to pričakovati v prihodnjih dneh. Smatra se, da se položaj akutno ni poostiril in da pred odgovorom Srbije tudi ni pričakovati neposrednih dogodkov. Govori se, da zahteva Srbija dve pristanišči na Jadranskem morju.

Srbija ne kliče novincev pod zastavo.

Belgrad, 2. decembra. (Izvirno poročilo.) Vest, da je Srbija poklicala pod orožje novince za l. 1913., je neresnična. Vojno ministrstvo izjavlja, da ni potreba klicati pod zastavo niti rekrutov za l. 1912. ker je na razpolago še mnogo vojaških obvezancev, ki še dosedaj niso bili uvrščeni v armado.

Srbski listi pišejo o položaju.

Belgrad, 2. decembra. V »Štampi« piše vseučiliški profesor dr. Marković, da je Avstro-Ogrska pod vplivom Nemčije spremenila svojo metodo. Za to ji je Srbija hvaležna. Toda zdi se, da bo mogoče mir ohraniti samo, ako Avstro-Ogrska spremeni tudi svojo politiko ter s tem omogoči trajen sporazum z balkanskimi narodi. »Politika« prihaja, razpravljajoč o položaju, do zaključka, da odgovoditev končne rešitve spornih vprašanj še ne pomenja odstranitve teh sporov. Končno sklepanje miru s Turčijo in eventualna konferenca velesil lahko dajo povod za velike konflikte. Srbija bo morala v vsakem slučaju z vso odločnostjo braniti svoje interese.

Avstrijske vojne ladje.

Dunaj, 2. decembra. Avstrijske vojne ladje »Maria Terezija« in »Aspern« sta bili poklicani nazaj ter se pridružita avstrijski eskadri.

Nemčija in črnogorske želje.

Rieka, 2. decembra. Po nalogu nemške vlade je obiskal nemški poslanik Eckardt črnogorskega kralja v Rieki, ki ga na ni našel, ker je odšel kralj pred Skader. Nemški poslanik je nato notificiral črnogorski vladi, da nemška vlada ne namerava protestirati proti katerikoli vojnimi operacijam črnogorske armade, da pa stoji glede avtonomije Albanije na istem stališču kakor Avstro-Ogrska in Italija.

Mirno presojanje v Srbiji.

Kelmorajn, 2. decembra. »Kölnische Zeitung« poroča iz Belgrada, da presojajo tam situacijo kot mnogo boljše. Zadevo konzula Prochaska bo vlada rešila in bo poklicala vlada, če treba tudi vojaško poveljništvo na odgovor, če bo preiskava dognala, da so vojaški krogi kaj zagrešili. Vprašanje avtonomije Albanije je že črtano iz pogajanj, ker stoji Srbija sedaj na stališču Evrope in Avstro-Ogrske, da naj se da Albaniji avtonomija. Glede tretjega spornega vprašanja, pristaniškega vprašanja pa bo najbrže mogoče tudi doseči sporazum.

VOJNA NA BALKANU.

Za »Rdeči križ« balkanskih držav.

Moskva, 2. decembra. Tu se je vršil včeraj dan balkanskih praporov. V enem dnevu je bilo nabranih za balkanski »Rdeči križ« 153.000 rubljev.

Odlikovanje na Srbskem.

Belgrad, 2. decembra. (Izvirno poročilo.) V kratkem bodo razen prestolonaslednika in drugih vojakov odlikovani tudi meščani, ki so si stekli mnogo zaslug, kakor tudi mnogi tujci, zlasti zdravniki in drugi dobrotniki.

Albanija.

Rim, 2. decembra. »Agenzia Stephani« poroča, da so se v Salermu sestali zastopniki sicilijanskih Albancev ter sklenili resolucijo za proglašenje avtonomije Albanije.

Za padle junake.

Atene, 2. decembra. Včeraj se je vršil v solunski katedrali rekviem za padle junake zveznih armad. Rekviem se je udeležil grški kralj s celo svoj rodbino, bolgarska princesa Boris in Ciril in srbski princ Aleksij.

Elbasan v srbskih rokah.

Belgrad, 2. decembra. (Izvirno poročilo.) Uradno se javlja, da je samoprebivalstvo mesta Elbasana, čim so prispele pred mesto srbske predstraže, ponudilo predajo. Na to so takoj čete moravske divizije odšle v mesto. Srbi so bili prijateljsko sprejeti.

Ruski poslanik v Belgradu.

London, 2. decembra. Ruski poslanik v Belgradu Hartwig priobčuje v »Daily Telegraphu«, da so vse vesti, kakor da bi bila njegova politika v nasprotju z oficijozno rusko politiko, izmišljene. Za Srbijo je pa vitalna gospodarska potreba, da dobi pristanišče ob Jadranskem morju.

Bolgarsko - turška zveza?

Frankoford, 2. decembra. »Frankfurter Ztg.« poroča, da je izvedeno, da se vrše med Bolgarsko in Turčijo posebna pogajanja, katerih namen je, doseči bolgarsko-turško zvezo.

Ranjenci iz bitke pri Bitolju.

Belgrad, 2. decembra. (Izvirno poročilo.) Snoči so priveljali semkaj 450 ranjenecv iz bitke pri Bitolju. Razmeščeni so bili po raznih bolnicah. V Bitolju samem je bilo otvorenih več bolnic za težko ranjene vojake. Uprava v mestu je že popolnoma organizirana. Mesto je razdeljeno v več okrajev. Oblasti popisujejo zaplenjen material po magacinih.

Orožniki za osvojene pokrajine.

Belgrad, 2. decembra. (Izvirno poročilo.) V Belgradu se organizuje orožniški oddelki za osvojene pokrajine. Ti orožniki bodo v čuvanju miru in reda zamenjali čete tretjega noziva. Vsak oddelek šteje 50 mož. Na čelu vsakega oddelka je po eden izkušen orožniški podčastnik. Več orožniških odelkov je bilo že odposlanih v novo osvojene kraje.

Turški ujetniki v Belgradu.

Belgrad, 2. decembra. (Izvirno poročilo.) V belgradski trdnjavi je sedaj 813 ujetih Arnavtov in 1900 ujetih turških vojakov in častnikov.

Turški topovi.

Belgrad, 2. decembra. (Izvirno poročilo.) Včeraj jutraj so pripeljali tu sem vse turške topove, ki so jih takoj odvedli v Belgrad in v Kragujevac, da jih popravijo.

Solunski plen.

Atene, 2. decembra. Oficijozno se sporoča, da znaša število v Solunu ujetih turških vojakov 25.000, poleg njih pa še 1000 častnikov. Zabletenih je bilo 70 topov, 30 mitraljez, 1200 konj in 75.000 pušk.

V belgradskih bolnišnicah.

Belgrad, 2. decembra. (Izvirno poročilo.) V belgradskih bolnišnicah, v katerih je bilo na 3000 ranjenecv, je umrlo dosedaj 29 oseb, izmed teh 12 Turkov in Arnavtov. Ozdravljenih je zapustilo bolnišnice 1500 mož.

Uporni arnavtski ujetniki.

Belgrad, 2. decembra. (Izvirno poročilo.) Včeraj so arnavtski ujetniki, ko so videli stražnike brez orožja, napadli stražnika, da se oproste, toda posrečilo se je ukrotiti jih.

Prestolonaslednik.

Belgrad, 2. decembra. (Izvirno poročilo.) Nekateri listi poročajo, da pride prestolonaslednik skoraj za par dni v Belgrad. Vest je dozdaj še nepotrjena. Glasom drugih vesti izide v kratkem ukaz, s katerim se odlikujejo prestolonaslednik in drugi junaki borilci z redovi sv. Save.

Srbski prestolonaslednik v Solunu.

Solun, 2. decembra. Srbski princ Aleksej je prispel sem, za njim pa prispe danes ali jutri tudi srbski prestolonaslednik Aleksander v posebni misiji. Govori se, da ima izravnati globoke diference med bolgarsko in grško armado v Solunu.

Ujeti turški zdravniki.

Belgrad, 2. decembra. Trideset ujetih turških zdravnikov je dodejenih belgradskim bolnišnicam, večinoma onim, kjer leže ranjeni Turki in Albanci.

Varensko pristanišče zaprlo.

Sofija, 2. decembra. Glasom odredbe bolgarskega generalnega štaba je pristanišče mesta Varne do preklica zaprto mednarodni trgovini.

Ruski častniki.

Carigrad, 2. decembra. Kakor poročajo iz Jassyja, se je peljalo več ruskih častnikov, preoblečenih kot sanitetni vojniki »Rdečega križa« na Bolgarsko, da se udeležijo vojne.

Srbi zasedli Elbasan.

Belgrad, 2. decembra. Uradno se potrjuje, da so včeraj srbske čete zavzele brez boja Elbasan.

Črnogorski prestolonaslednik ranjen.

Pariz, 2. decembra. »Matin« poroča iz Rjeke, da je bil prestolonaslednik Danilo pri naskoku na Skader teško ranjen od granate na trebuhu.

Zaradi kolere.

Bukarešta, 2. decembra. Na prošnjo bolgarske vlade je odposlal romunski notranji minister bakteriološki laboratorij v Staro Zagoro.

Turška ustava.

Dunaj, 2. decembra. Po zanesljivih carigradskih informacijah se pripravljajo v Carigradu resnično državni preobrat. Sultan bo ustavo suspendiral in bo izdelana nova ustava, ki bo mnogo ožja in strožja nego dosedanja.

Premirje.

Dunaj, 2. decembra. Iz Carigrada poročajo, da so se obojestranski delegati zedinili glede premirja v principu na sledeče pogoje:

1. premirje se sklene za 14 dni;
 2. turška vojska in vojske aliranih držav ostanejo v svojih dosedanjih pozicijah;
 3. oba dela se zavežeta, da svojih utrjevalnih del ne bosta nadaljevala in ne bosta ojačevala svojih čet in ne dopolnjevala municije;
 4. obleganje trdnjav Odrina in Skadra se ne nadaljuje, temveč se obe trdnjavi preskrbita s potrebnim provijantom vsak dan posebej.
- Carigrad, 2. decembra. Tu je razširjena vest, da so obojestranski zastopniki pogoje premirja baje že akceptirali. Rešid paša in Damad Ferid paša sta odpotovala v Cataldžio, da prineseta tja protokol o premirju.

Sofija, 2. decembra. Vesti, da je pogodba zaradi premirja že podpisana, so neresnične. Oficijozno se zatrjuje, da se včeraj ni vršil noben sestanek zastopnikov pri Cataldži in da se vrše baje sedaj pogajanja med zastopniki držav Balkanske zveze, ker si ti še niso edini, ali naj koncedirajo Turčiji te pogoje ali ne.

Carigrad, 2. decembra. Včeraj ob 10. zvečer je bilo uradno razglašeno, da se je podpisanje protokola zavleklo, ker je treba v nekaterih točkah še nekaj izprememb. Protokol vsebuje tudi določilo, da ostane blokada turških pristanišč in otokov še nadalje v veljavi.

Premirje bo sklenjeno v svrhu, da se nadaljuje mirovna pogajanja. Če se ta razbijejo, sta oba dela dolžna naznaniti to drugemu delu vsaj 48 ur prej, predno se sovražnosti zopet prične.

Pogajanja za premirje.

Belgrad, 2. decembra. (Izvirno poročilo.) Pogajanja med bolgarskimi in turškimi pooblaščenici, ki so dobili nove instrukcije, so se včeraj nadaljevala. Rezultat še ni znan, toliko pa je gotovo, da pesimistične vesti niso upravičene. Današnja »Pravda« javlja, da zahtevajo Turki, da se naj razpravi o miru, ne o premirju, in pravi, da hočejo Turki s tem pridobiti čas za ojačenje svoje vojske.

Resnica o zasedanju Soluna.

Sofija, 2. decembra. Da se pride v okoliščini, da so Grki prvi zasedli Solun, se objavlja sledeče uradno poročilo bolgarskega vojnega poveljnika generala Theodorova:

Dne 26. oktobra grškega koadarja (9. novembra) ob 4. jutraj sem se nahajal med vasema Juvezo in Ajvatovim pred Solunom. Med tem, ko sem rekognosciral, je začel sovražnik z eno baterijo obstreljevati mojo konjenico. Konjenica je ognju odgovarjala. V tem trenutku mi je sporočil poveljnik grške kavalerijske brigade, da bodo Grki drugi dan napadli Solun in skupaj sva določila uro, ko naj se izvrši napad prihodnji dan. Grški poveljnik mi je obljubil, da bo najun sklep sporočil grškemu prestolonasledniku, svojemu vrhovnemu poveljniku. Moja armada je nadaljevala nato svoje prodiranje proti Solunu, ki obvladujejo Ajvatovo in Lojno in je začela dopolniti z na-

skokom. Sovražnik nas je sprejel z ognjem topov in pušk in mi smo krepko odgovarjali ter so čez kratek čas utihnili turški topovi. Naša pehota je pregnala Turke iz njih pozicij in je začela Turke zasledovati. Bilžal sem se vedno bolj Solunu.

V tem trenutku mi je sporočil grški prestolonaslednik, da se je turška armada vdala. Dasiravno nisem bil podpisal nobene pogodbe glede kapitulacije in so mi bili pogoji predaže mesta neznani, sem se vendar podredil sporočilu grškega vrhovnega poveljnika, prestolonaslednika, z nami zvezane države, dasiravno je stala moja armada samo tri kilometre pred Solunom, grška pa 17 km od Soluna ob reki Vardar za mojo armado. Kljub temu je prijel en eskadron grške konjenice v Solun in z mesta, kjer sem se bil postavil, sem videl, kako so odposlali Turke z vlakom iz Soluna z železnico v smeri proti Vardaru, da pripeljejo ti vlakovi dva grška bataljona v Solun. Iz svojih pozicij niso mogli Grki prispeti sicer v enem dnevu v Solun.

Med tem, ko se je edino moja armada bojevala pred Solunom, so bili začeli Grki, ki so bili še 17 km oddaljeni od Soluna, s pogajanjimi Turki so se vdali, premagani od našega orožja, Grkom, ker so jim ti stali ugodne pogoje. Pogoji so vam znani.

Dne 27. oktobra po grškem koadarju se je tedaj boril en del turške posadke z nami, med tem ko se je drugi del pogajal z Grki. Na ta način je zasedel del bolgarske armade prvi Solun med tem, ko je drugi del zasedel mesto dne 28. oktobra skupaj z grško armado.

Dne 29. oktobra sta dospela v Solun princa Boris in Kiril na čelu dveh bataljonov in enega eskadrona z vihrajočimi zastavami, od vsega prebivalstva eutuzijastično pozdravljena. Iz spoštovanja pred grškim prestolonaslednikom, ki je starejši od našega prestolonaslednika, sta prišla v mesto šele en dan pozneje. Mi tedaj smo si izsilili prihod v Solun z orožjem, dočim so prišli Grki tja brez vsakega zamaha z mečem, izkoriščajoč uspehe našega boja.

To senzacionalno poročilo bolgarskega generala kaže, da so se Grki vedli naravnost nepošteno in zavratno proti svojim zaveznikom. Tuki so se rajši vdali Grkom, ker so jim Grki stavili take kapitulacijske pogoje, kakor da bi bila ostala armada popolnoma netangirana in da se mesto ni moglo smatrati za zavzeto. Turški vojniki so se celo lahko prosto gibali po mestu. To postopanje Grške bo imelo lahko resne posledice in ne bo moglo utrditi pozicije Grške v Balkanski zvezi. Grki niso imeli do sedaj v celi vojni niti ene večje bitke in zlorabljajo uspehe svojih zaveznikov.

Gospodarstvo.

— »Ljubljanska kreditna banka«.

V mesecu novembru se je vložilo na knjižice in na tekoči račun 2.139.759 K 94 v, dvignilo pa 2.944.758 K 18 v. Stanje koncem novembra 13.430.929 K 67 v.

Izkaz darov za Rdeči križ balkanskih držav.

(I. blagajnik g. dr. Tone Gosak.)

Dne 30. nov. Davorin Lesjak, učitelj, Ruše, Štajersko, poslal nabranih 93 K 10 v. Dr. K. Zakrajšek iz Škofje Loke poslal nabranih 25 K. Dr. Franjo Salamun, Sv. Lenart (nabrala Lojzika Salamun v veseli lovski družbi) 10 K 36 v. A. Primožič, Ziri, nabral 63 K 30 v. Uprav. Sl. Naroda 320 K 21 v, skupaj 511 K 97 v, preje izkazanih 39.223 K 41 v, vsega skupaj 39.735 K 38 vinarjev.

(II. blagajnik A. Bezenšek.)

Dne 21. nov. Ant. Mrak, Sv. Jošt 26-90 K, Mate Sterkovič, nabral pri »Zajcu« 9 K, I. Valenčič v Stružniku 5 K, Filip Keršič, nabral v gostilni pri »Češnovarju« na Dolenjski cesti 7-30 K, Marija Wiegela, Ljubljana 3 K. — Dne 22. nov.: Davorin Rovšek, za sebe in sestanovalec 17-80 K. — Dne 24. nov.: I. Lapornik, Pulj, nabral 11-60 K. — Dne 28. nov.: Jara Clumacka, Ljubljana, 5 K, skupaj 85-60 K.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

4310

Šivilja

išče dela na dom,

gre tudi na deželo. Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Formana

Brezprimerni učinek Formana je, kakor navadno vzpodbudil k ponarejanju. Zahtevajte izrecno **Formani** 3965

Meteorološko poročilo.

dec.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
30.	2. pop.	732.8	0.2	sl. svzh.	del oblac.
»	9. zv.	733.3	0.8	sl. svzh.	oblačno
1.	7. zj.	731.2	2.0	sr. svzh.	»
»	2. pop.	730.5	4.4	sl. jzah.	dež
»	9. zv.	733.8	4.1	sl. svzh.	»
2.	7. zj.	737.8	2.0	sl. jvzh.	»

Srednja predvečernja temperatura — 0.3°, norm. 0.5° in večerajšna 3.5°, norm. 0.4°. Padavina v 24 urah 0.9 mm in 36.0 mm

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 2 decembra 1912.

Termin.

Pšenica za april 1913	za 50 kg	11-96
Rž za april 1913	za 50 kg	10-49
Oves za april 1913	za 50 kg	11-06
Koruzna za maj 1913	za 60 kg	7-71

Lepa na novo sezidana enonadstrodna

hiša

s poljem in vrtom v Mengšu se takoj odda ali proda pod zelo ugodnimi pogoji. Dopisi na upr. »Sl. Nar.« 4350

Ključavničar

z obema izpitoma za kurjače pri parnih kotlih in kot strojevodja, ki zna samostojno popravljati kotle in raznovrstne stroje, 32 let star, oženjen, zmogel slovenščine, hrvaščine in nemščine ter nekoliko italijansčine, želi svojo službo takoj spremeniti.

Ponudbe na upravništvo »Sl. Nar.« pod »P. P. 200.« 4313

+

Globoko potrli javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem pretrpno vest, da je vsega mogočnega našo dobro mater, oziroma staro mater, gospo

Jerico Adamič

danes popoldne ob 3. uri, po dolgi, mučni bolezni, pretrpno s sv. zakramenti za umirajoče, v 85. letu starosti, poklical v boljše življenje.

Pogreb predrago rajnice bo v torek, dne 3. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, v Spodnji Šiški št. 69, na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tiliga sožalja. 4312

V Spodnji Šiški, 1. decembra 1912.

Avust Adamič, sin. — Marija Adamič, hči. — Fani Adamič roj. Milotti, sestra. — Jožep Dekman, Friderika, Merica, Natalija, Oskar, Gasti vnuki in vnukinje.

+

Globoko potrli srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem pretrpno vest o bridki izgubi naše iskreno ljubljene dobre in nepozabne soproge, oziroma matere, tete, gospe

Marije Staré

ki je danes, dne 1. decembra ob 1. ponoči po kratki, a jako mučni bolezni v 64. letu svoje starosti, pretrpno s svetotajstvi za umirajoče mirno v Gospodu zaspala.

Zemljski ostanki nepozabne rajnice se bodo spremili k večnemu počitku na šmartnisko pokopališče, dne 3. decembra ob 3 uri popoldne.

Sv. maše zadušnice se bodo davale v dekanjski cerkvi v Šmartnem pri Litiji.

Drago pokojnico priporočamo v blag spomin.

Slatno-Smartno pri Litiji 1. dec. 1912.

Jožep Staré, knez Windischgrätzov upravitelj v p. — Jožep Staré, c. kr. davčni uradnik. — Fani Osvirk, nečakinja. 4309

Pridna deklica

ki je z najboljšim uspehom dovršila 5. razred tukajšnje šole bi z novim letom rada vstopila 4303

Odda se več voz 1993

konjskega gnoja

Vprašanja na: Oroslav Dolenc, Ljubljana, Wolfova ulica šte. 10.

kot učenka v trgovino

v mestu ali na deželi. Natančnejša pojasnila daje šolsko vodstvo v Loškem potoku, pošta Travniki pri Rakeku.

Ferdo Wigela nadučitelj.

Za vstop s 15. januarjem išče izselitvena pisarna v Švici spretnega

tranziterja in korespondenta

Opravlja mora železniško in pisarniško službo in poleg slovensko in hrvaško, če mogoče, znati tudi ogrsko korespondirati. 4307

Prednost imajo osebe, ki so že poslovale v taki službi ali dosluženi vojaki.

Natančne ponudbe s popisom življenja, pri oženjenih s številom otrok, zahtevajo plače itd. naj se pošljejo pod št. 4440 G m Hansenstein & Vogler, St. Gallen (Švica).

Kavarna

vso noč odprta

LEON

Gostilna

Florijanska ulica št. 6.

Iščemo marljivih = = = sotrudnikov!

Oddetek za srečke Češke industrijske banke.

Zastopstvo za jugoslovansko ozemlje Ljubljana. 4306

Zahvala.

Ob prebriski izgubi naše nepozabne, dobre soproge, mamice, stare mamice, sestre, tašče in tete, gospe

Antonije Hribar

izrekamo za vse pisмено in ustno izkazano nam srčno sožalje in za — navzlic skrajno neugodnemu vremenu — tako častno mnogobrojno spremstvo na zadnji poti vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znanecem naše odkritosrčno zahvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo visokočastitemu župniku gospodu Vrhovniku za trudljivega spremstvo, velenjenjem gospodom pevcev za tolažebno petje ter vsem cenjenim darovalcem prekrasnih vencev, Srčna hvala vsem.

V Ljubljani, 2. decembra 1912. 4311

Žalujoča rodbina Hribar.

Dunajska življenska in rentna zavarovalnica

Dunaj IX., Maria Theresienstrasse št. 5.

— Varnostni zaklad K 45.000.000. — Zavarovana glavica K 150.000.000. —

Vsi načini življenskega zavarovanja

pod najugodnejšimi pogoji:

z **garantirano 40% dividendo**, zavarovanje za doživetje in smrt z **garantirano** padejočimi premijami in rentno zavarovanje. — **Zavarovanje za dote in vojaško službo brez zavarniške preiskave!** Če starši umro, odpade vsako nadaljnje plačevanje premije. Nadzornik za Kranjsko:

Ciril Globočnik v Ljubljani, Elizabetna cesta št. 4.

SIJAJNA ZMAGA!

v damskih raglanih. — Ravno kar dospelo čez 2000 komadov 135 cm dolgih od 10 K naprej, ki so stali preje od 40 K do 60 K. — Istotako znižane cene raglanov, zimskih sukenj in oblek za gospode.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Mestni trg št. 5.

Pri nakupovanju čevljev ne glejte na

20 do 30% popust

marveč na dobro blago po nizkih cenah, ki se dobi edino le pri trvdki

A. Schweitzer, trgovina čevljev

Ljubljana, Prešernova ulica št. 48.

: Otroški čevlji po čudovito nizkih cenah. :

Pristni Palma napetniki se prodajajo in brezplačno pritrjujejo!

4302

